

ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗВЕСТИЯ

Месечно списание на Варненската Търг.-Инд. Камара

Л. Вълкановъ

Гл. Секр. на Т. И. Камара—Варна

Т. И. Камари и Стопански Съветъ.

Напоследъкъ нѣкои срѣди твърде настойчиво повдигатъ въпроса за измѣнението на Закона за търговско-индустриалнитѣ камари и за евентуалната реорганизация на сжщитѣ,

Естествено, щомъ единъ законъ се укаже непригоденъ, или известни условия налагатъ реорганизацията на институти, като Камаритѣ, подобни въпроси трѣбва да се повдигатъ и то съ единичката целъ да се внесе нуждната корекция, както въ закона, така и въ устройството на въпроснитѣ институти, за да се запази тѣхния досегашенъ авторитетъ и значение. Това, обаче, въ никой случай не бива да става, ако наредъ съ така поставенитѣ въпроси не се изнесатъ и нуждитѣ аргументации, защото иначе добитото впечатление би дало поводъ за заключения, които не биха били въ полза на тезата, съ която известни срѣди се нагърбватъ. Такъвъ е случаятъ съ окръжно № 94/1383 отъ 20. май т. г., на Централния комитетъ на Общия съюзъ на българскитѣ търговци. Това окръжно, изпратено до председателитѣ на областнитѣ търговски общности и до председателитѣ на общитѣ търговски сдружения, поставя именно тѣзи два голѣми въпроса. Намъ ни прави впечатление духътъ на самото окръжно. Известни пасажи отъ това окръжно биятъ тревога и като че ли призоваватъ за борба търговското съсловие противъ едно вече нетърпимо положение, създадено отъ приложението на закона за търговско-индустриалнитѣ камари. Това е повече отъ пресилено. Остриятъ тонъ на това окръжно ни повелява да се занимаемъ съ него и на кратко, по поставенитѣ въпроси, да дадемъ нуждитѣ обяснения за да улеснимъ задачата на ония, които ще трѣбва да дадатъ своитѣ отговори.

Първиятъ въпросъ е:

Наложително ли е измѣнението и допълнението на сега сжществуващия законъ за Търговско-Индустриалнитѣ Камари?

Пленумътъ на Централния комитетъ на Търговския

съюзъ е взелъ единодушно решение въ смисълъ, че е **наложително измѣнението на закона.**

Преди всичко тукъ му е мѣстото да споменемъ, че централниятъ комитетъ на българския търговски съюзъ още преди нѣколко месеца бѣше помѣстилъ сжия този въпросъ въ дневния редъ на едно отъ своитѣ заседания. Г. Министърътъ на търговията, промишлеността и труда зачеркна тази точка отъ дневния редъ. Мотивитъ на г. Министра бѣха, че съ този въпросъ преди всичко би трѣбвало да се занимають самитѣ търговско-индустриални камари, а не Търговскиятъ съюзъ да го повдига самостоятелно.

По поводъ на това не следъ много време бюрата на търговско-индустриалнитѣ камари въ една съвмѣстна конференция съ представителитѣ на третѣ съюза — търговски, индустриаленъ и занаятчийски — се занимаха обстойно съ този въпросъ и следъ дълги дебати и размѣна на мисли се очертахъ следнитѣ становища:

1. Мнението на бюрата на търговскитѣ камари бѣ: да не се пристѣпва къмъ измѣнение и допълнение на сега съществуващия законъ за търговско-индустриалнитѣ камари, тъй като отъ неговото прилагане до сега не сж констатирани дефекти, които биха наложили едно такова измѣнение. Ако евентуално се наложи нѣкое измѣнение на закона, то ще бжде проучено съвмѣстно съ съответнитѣ съсловия и представено за одобрение отъ надлежното мѣсто.

2. Мнението на Индустриалния съюзъ бѣше идентично съ това на бюрата на търговско-индустриалнитѣ камари.

3. Мнението на Занаятчийския съюзъ до известна степенъ се отклоняваше отъ това на търговско-индустриалнитѣ камари, обаче се чувствуваше една колебливостъ въ смисълъ закона да не претърпѣва измѣнение.

4. Единственъ Търговскиятъ съюзъ, въ лицето на своя представител г. Василевъ, остана на мнение, че законътъ за търговско-индустриалнитѣ камари ще трѣбва да претърпи измѣнение. На зададения му въпросъ дали това е становището на самия Търговски съюзъ, той отговори, че съюзътъ е нѣмалъ оформено становище по въпроса, че той изказва едно негово лично мнение, което обаче, той смѣта, че ще бжде сподѣлено отъ неговитѣ колеги на централния комитетъ. Въ сжщото заседание г. Василевъ ни прочете и съставения отъ него въпросникъ, който е сжиятъ, помѣстенъ въ окржжно № 94/1383 отъ 20 май 1936 г. на Централния комитетъ на търговския съюзъ. На всички направи впечатление, че г. Василевъ поставя много неумѣстно въпроса, дали е **наложително измѣнението на съществуващия законъ за търговско-индустриалнитѣ камари.** Такъвъ въпросъ не може да се поставя отъ единъ членъ на Централния комитетъ на Търговския съюзъ и то въ една съвмѣстна конференция съ

бюрата на камаритѣ. Ако действително Централниятъ комитетъ намира, че законътъ трѣбва да бѣде измѣненъ, той трѣбваше да се аргументира, а не да задава подобенъ въпросъ. Това показва, че постановлението на закона за търговско-индустриалнитѣ камари му сѣ съвсемъ чужди — още по-вече резултатитѣ отъ неговото приложение. Отъ размѣнитѣ мисли въ сѣщата конференция между представителитѣ на бюрата на търговско-индустриалнитѣ камари и г. Василевъ, явно пролича, че желанието на членоветѣ на Централния комитетъ е било да се наложи тѣхното участие въ управлението на камаритѣ, обаче не по пѣтя на изборитѣ, а по назначение. Именно въ тая смисль Централния комитетъ е насочилъ своитѣ усилия за измѣнението за закона.

Но, въ всѣки случай, налага ли се реорганизация на Търговско-Индустриалнитѣ Камари?

Централния комитетъ на Търговския съюзъ поставя този въпросъ поради това, че споредъ него до сега камаритѣ сѣ живѣли единъ откъснати отъ стопанскитѣ организации животъ, вследствие на което много често се явявало различие въ мненията по разни важни стопански въпроси, а сѣщо така и различие въ провеждането на една единна стопанска политика. Това схващане на Централния комитетъ на Търговския съюзъ бѣ оборено отъ участвуващитѣ въ конференцията, като му се възрази, че камаритѣ никога не сѣ живѣли отдѣленъ отъ стопанскитѣ съсловия животъ и че отъ тѣхното създаване до днесъ дейността имъ е и дейностъ на тритѣхъ представени въ тѣхъ съсловия, тъй като нито единъ голѣмъ въпросъ не е миналъ безъ по него да е вземано мнението на съответното съсловие. Ако Централния комитетъ на Търговския съюзъ се смѣта твърде много отдалеченъ отъ търговско-индустриалнитѣ камари, вината е само негова. Сегашната организация на камаритѣ не му прѣчи абсолютно никакъ да бѣде въ тѣсенъ контактъ съ самитѣ тѣхъ. Той знае твърде добре, че камаритѣ вербуватъ своитѣ членове отъ поддѣленията на съюзитѣ, които поддѣления сѣ били винаги въ тѣсна връзка, както съ бюрото, така и съ съответнитѣ служби при камаритѣ. Твърдението на Централния комитетъ, че е имало случаи на нееднаквостъ въ становищата по нѣкои въпроси между камаритѣ и съюзитѣ или тѣхнитѣ поддѣления е вѣрно, но именно тамъ се подчертава и ролята на търговско-индустриалнитѣ камари, като регулаторъ по всички искания, отправени до съответнитѣ министерства, било направо, било чрезъ самитѣ тѣхъ. Търговско-индустриалнитѣ камари, като стопански институти създадени съ специаленъ законъ, иматъ повелителния дългъ да координиратъ интереситѣ на частното стопанство съ тия на националното и въ изпълнение на този именно дългъ тѣ биватъ обвинявани отъ Централния комитетъ на Търговския съюзъ.

Каква да бъде тая реорганизация?

При прилагането на тоя въпрос Централния комитетъ препоръчва да се иматъ предвидъ следнитъ три положения:

1. Къмъ сегашния съставъ на камаритъ да се прибавятъ и представителитъ на земледѣлското и работническото съсловия. Търговско-индустриалнитъ камари въ своитъ унифицирани резолюции сж настоявали сами, щото земледѣлското съсловие да влезе въ състава на камаритъ чрезъ свои представители. Въ цитираната въ настоящето изложение конференция на бюрата на камаритъ, нѣкои представители се изказаха за едно въздържане поне за сега въ привличането на земледѣлското съсловие въ камаритъ. Аргументацията имъ бѣ следната: земледѣлското съсловие, поради липса на съответната подготовка, не е още готово да заживѣе единъ подобенъ организационенъ стопански животъ. Вземайки прѣко участие въ живота на камаритъ и разглеждайки въпроситъ засѣгащи прѣко земледѣлското ни производство, това съсловие не би могло да се съсредоточи върху производството на земледѣлскитъ произведения и неговитъ подобрения, безъ да навлезе въ втората частъ на въпроса, именно търговската. Едно по-тѣсно сътрудничество между търговско-индустриалнитъ камари и земледѣлскитъ катедри и агрономствата би било отъ по голѣма полза за това съсловие, отколкото неговото прѣко участие въ камаритъ. Колкото се отнася до работническото съсловие, то неговото участие, поне за сега, въ камаритъ е съвсемъ неумѣстно, тъй като липсватъ за това всѣкакви социални предпоставки. На всѣкъде по свѣта сжществуватъ търговско-индустриални камари; нѣкъде сжществуватъ търговско-индустриално-занаятчийски камари, каквито сж и нашитъ, а има и само търговски, само индустриални и само занаятчийски. Тукъ-тамъ сжществуватъ и само земледѣлски камари. Обаче търговско-индустриално-занаятчийско земледѣлски и евентуално работнически камари никъде не сжществуватъ. Вмѣсто да се правятъ опити за развиване на една дейность отъ камари, които включватъ въ себе си петтѣхъ съсловия, по-разумно е да се засили контакта между сега сжществуващитъ камари и институтитъ, натоварени съ защита интереситъ на последнитъ две съловия. Едно подобно координиране на дейността между всичкитъ тия институти би било действително отъ полза за народното ни стопанство.

Вториятъ въпросъ е:

Трѣбва ли Търговско-Индустриалнитъ Камари да се превърнатъ въ едни Стопански Камари и отъ тамъ да се постави началото на единъ бждащъ Стопански Съветъ, въ който да се привлечатъ и останалитъ фактори въ стопанския животъ на страната ни?

Така поставенъ въпросътъ отъ Централния комитетъ на Търговския съюзъ може да получи категоричния отговоръ поне ще се отнася до първата негова половина, т. е. трѣба ли търговскитѣ камари да се превърнатъ въ стопански камари. Отговорътъ е: днешнитѣ търговско-индустриални камари сж само стопански камари. Ако Централниятъ комитетъ имъ оспорва това качество поради това, че въ тѣхъ не сж представени земледѣлското и работническото съсловия—той грѣши. За преждевременно участие на тия две съсловия въ камаритѣ ние се изказахме по-горе. Колкото се отнася до сегашната дейность на камаритѣ съ тѣсното сътрудничество на тритѣ стопански съсловия—търговско, индустриално и занаятчийското тая дейность е чисто стопанска и като такава ясно очертава характера на тоя институтъ. Да се оспорва стопанската дейность на търговскитѣ камари е повече отъ смѣло. Подобна критика може да изхожда отъ срѣди, които или не сж запознати съ живота на камаритѣ, или пъкъ сж водими отъ подбуди отъ чисто личенъ характеръ. Идеята за стопански съветъ въ България не е нова идея. Подобни идеи сж били лансирани даже и въ сесиитѣ на камаритѣ, обаче това по-скоро може да се таксува като плодъ на едно увлечение, отколкото на едно здраво и сериозно обмисляне на въпроса. Имайки предвидъ условията, при които се развива нашия стопански животъ, т. е. липсата на съзнание за една здрава общественость и твърде голѣмото увлечение при защита на професионалнитѣ си интереси, би било голѣма грѣшка да се привлекатъ още отъ сега стопанскитѣ съсловия въ едно прѣко сътрудничество съ държавната власть при разрешаването на важни стопански въпроси. Единъ стопански съветъ въ съставъ, обсъжданъ и предлаганъ въ сесиитѣ на камаратѣ (отъ тритѣ стопански съсловия) поне за сега би билъ лошъ съветникъ на държавата, още по-вече ако неговитѣ решения биха имали задължителна сила. За създаването на едно консултативно тѣло съ единъ съставъ по разнообразенъ, съществуващъ условия и сега. Нищо не пречи, щото въ конференциитѣ по унифициране резолюциитѣ на камаритѣ да се привлекатъ, както представителитѣ на тритѣ съюза, така и представителитѣ на държавнитѣ банки и стопански институти. Така съвмѣстно взетитѣ решения ще иматъ пълната компетентность, която постепенно ще го наложи и като меродавенъ законодателенъ факторъ.

Третиятъ въпросъ е:

Реорганизация на камаритѣ на сегашната имъ база, като къмъ тѣхъ се привлекатъ и централнитѣ комитети на търговския, занаятчийския и индустриалния съюзи.

Ако, споредъ този въпросъ, Централниятъ комитетъ на Търговския съюзъ или нѣкои отъ членоветѣ му иматъ же-

ланието да вземат прѣко участие въ управлението на камаритѣ, то нѣма защо да се избира пѣтя на реорганизацията, за да се постигне тая цель. Сега сѣществующиятъ законъ за търговско-индустриалнитѣ камари дава пълна възможность на всѣки единъ търговецъ, индустриалецъ или занаятчия, билъ той членъ на Централния комитетъ на съответния съюзъ или не, да бѣде избранъ за членъ на камарата и като такъвъ да влезе въ бюрото на сѣщата. Нима днесъ нѣмаме членове отъ нашата камара, които сѣ сѣщевременно и членове въ Централния комитетъ на тѣхнитѣ съюзи? Нима тѣзи членове на камарата нѣматъ възможность да бѣдатъ и членове на бюрото на камарата? Какво собствено подразбира Централния комитетъ на Търговския съюзъ подъ „липса на контактъ“, „участие въ управлението“ и т. н.? Нима търговско-индустриалнитѣ камари не вербуватъ своитѣ членове измежду поддѣленията на тѣзи съюзи? Че какво, въ края на краищата, представляватъ отъ себе си търговско-индустриалнитѣ камари? Това е единъ колективитетъ отъ представителитѣ на тритѣ стопански съсловия, които представители сѣ понѣкога и такива въ Централнитѣ комитети на съюзитѣ. Ако самиятъ Централенъ комитетъ на Търговския съюзъ се чувствува отдалеченъ отъ камаритѣ, вината за това е изключително негова. Фактътъ, че той повдига съ най-голѣма сериозность въпроси, интересувачи преди всичко камаритѣ, безъ да потърси тѣхното сътрудничество, или поне да ги уведоми за това, показва, че неговото мнение за самитѣ камари не е никакъ добро и че по изтъкнатитѣ по-горе или и по други причини, той си е задавалъ за цель на всѣка цена, използувайки всички свои възможности, да внесе единъ смутъ въ живота на камаритѣ, които отъ 40 години насамъ сѣ доказали, че иматъ право на сѣществуване. До колко това стремление на Централния комитетъ на Търговския съюзъ е стопански оправдано—това ще има той да докаже, както предъ българското обществено мнение, така и предъ българскитѣ стопански срѣди. Повтаряме—нѣма защо Централниятъ комитетъ на Българския търговски съюзъ да се смущава отъ едно евентуално различие въ мненията по нѣкои стопански въпроси между камари и съюзи. Подобни различия въ мненията сѣществуватъ на всѣкѣде, не само у насъ. Понѣкога даже такива различия сѣ желани, защото по пѣтя на всестранното обсъждане и разглеждане на даденъ въпросъ се дохожда до едно по правилно заключение. Камаритѣ винаги сѣ търсили тѣсното сътрудничество на тритѣ стопански съсловия и сѣ се стремили да координиратъ тѣхнитѣ интереси съ тоя на държавата.

Затова много съжеляваме за незаслужения упрекъ, който следъ 40 годишно сѣществуване камаритѣ получаватъ и то именно отъ Централния комитетъ на Търговския съюзъ.

Преди да лансира това обвинение би трѣбвало да проучи добре истинското положение на нѣщата и вмѣсто да поставя на своитѣ поддѣления горнитѣ въпроси съ цель да накърни въ тѣхнитѣ очи авторитета на камаритѣ, да излезе съ конкретни предложения, основно проучени и съобразени съ нашата действителностъ, за което камаритѣ ще иматъ само да му благодарятъ.

Конст. Хр. Стояновъ

асистентъ — Висшето търг. у-ще

Търговски спогодби и търговски договори на България съ чундитѣ държави следъ войната.

Въ развитието на търговско-договорната политика на България следъ войната могатъ да се различатъ три фази, въ зависимостъ отъ степенъта на нейната активностъ и постигнати резултати. **Първата фаза** започва отъ края на свѣтовната война и продължава до 1925 год. Презъ този периодъ отъ време иматъ задължителна сила ограничителнитѣ постановления на Ньойския миренъ договоръ, чието прилагане не е въ състояние да гарантира едно спокойно и приемствено развитие на нашата търговско-договорна политика. **Втората фаза** започва отъ края на 1925 год. и свършва презъ 1931 год. Презъ това време, поради обстоятелството, че на България бѣше възвърната отнетата ѝ търговско-политическа свобода и премахнато принудителното прилагане на ограничителнитѣ постановления на мирния договоръ, нашата търговско-договорна политика отбеляза повече самостоятелностъ и относително по-голяма активностъ. **Третата фаза**, която започва отъ 1931 год., се характеризира съ това, че презъ нея нашата търговско-договорна политика се развива подъ знака на доминиращитѣ въ цѣлия свѣтъ извънредно стѣснителни и спѣващи нормалния ходъ на международната търговия нови търговско-политически тенденции.

Първата фаза — отъ края на войната до 1925 год.

Отъ всички задължения, наложени на България съ договора, за миръ две имаха най-решително влияние върху развитието на нашата търговско-договорна политика. Първото отъ тѣхъ, което произтичаше отъ чл. 151 на договора, задължаваше България въ срокъ отъ една година следъ влизането на договора въ сила, значи до 9 августъ 1921 год., да прилага спря-

мо стоки и произведенията на Съглашенските сили конвенционалната си митническа тарифа от 28 юлий 1914 год. Това положение ни създаваше голѣми неудобства въ всѣко отношение. Преди всичко, отнетото право на България да води и реди своя нова автономна митническа тарифа, се отрази крайно неблагоприятно върху запазването на нашите търговско-политически интереси къмъ неутралните и съюзнически държави. Непосрѣдствениятъ резултатъ отъ тия странични благоприятствования, бѣше този, че чуждите стоки, внасяни въ насъ, трѣбваше да се облагатъ съ много низки мита и такси, което пъкъ, отъ своя страна, намали извънредно много държавните постѣпления. Освенъ това, едновременно митническо третиране, което се бѣше установило за всички държави, правѣше почти безпредметно сключването на специални търговски споразумения съ отдѣлните държави. По тази причина датиращите отъ това време спогодби сѣ много малко на брой.

Съ Унгария — сключена на 23 септемврий 1920 год., а влѣзла въ сила отъ 10 декемврий 1920 г. до 9 августъ 1921 г.

Съ Чехославия — сключена на 3 августъ 1920 г. въ София, а влѣзла въ сила отъ 17 септемврий 1920 год. съ срокъ, докато не бѣде денонсирана отъ една отъ договорящите страни.

Пакъ съ Чехославия — спогодба върху взаимните доставки и начина на изплащането имъ, сключена въ София на 4 августъ 1920 год., а влѣзла въ сила на 17 септемврий с. г., съ едногодишенъ срокъ.

Съ Дания — сключена съ срокъ до 9 августъ 1921 год. Подновена е била чрезъ размѣна на ноти за срокъ отъ 9 августъ 1921 год. до три месеца следъ денонсирането ѝ.

Съ Холандия — сключена съ срокъ до 9 августъ 1921 г. Подновена чрезъ размѣна на ноти за срокъ до 9 августъ 1921 г.

Съ Германия — сключена на 19 февруарий 1921 год. съ срокъ до 9 августъ 1921 год. Подновена е чрезъ размѣна на ноти на 8 септемврий 1921 год. съ срокъ до 3 месеца отъ денонсирането ѝ.

Второто задължение, което се налагаше на България, произтичаше отъ чл. чл. 147—150 на договора. По силата на тия членове Съглашенските държави си запазваха правото да се ползуватъ въ най-широкъ размѣръ отъ клаузата на най-благоприятствуваната нация, за единъ срокъ отъ 5 години, значи отъ 9 августъ 1921 год. до 9 августъ 1925 год. и то едностранно, безъ да се признаватъ никакви права за взаимност. А това значеше, че България нѣмаше право да претендира на сѣшитѣ отстъпки, които тя по силата на договора се задължаваше да дава на Съглашенските държави. Договорътъ позволяваше България да сключва всѣкакви споразумения съ чуждите държави, но при изричната уговорка, че Съглашенските държави ще могатъ да се ползуватъ отъ всички

намаления на мита, такси и други улеснения на вноса, износа и транзита, които се правеха или отстъпваха съгласи споразумения на чуждите страни. Такива споразумения, обаче, България не сключи през този петгодишен срок, защото всички митнически отстъпки или привилегии, които тя би си отстъпила взаимно с коя да е друга държава, щяха да се разпрострат автоматически и безвъзмездно и върху страните победителки. Ето защо, до изтичането на петгодишния срок България се беше задоволила да уреди търговските си отношения чрез спогодби на базата на най-голямото благоприятстване с следните държави:

Със Норвегия — сключена на 7 септември 1921 год. на базата на най-благоприятствуваната нация, без да се прилага тази клауза за специалните отстъпки, дадени или които ще бъдат дадени от Норвегия на съседните ѝ държави или на Дания и Исландия, както и за ония отстъпки, дадени или които ще бъдат дадени от България на съседните ѝ държави или на Турция. Тази спогодба продължава да е въ сила и днесъ.

Със Германия — сключена на 19 февруари 1921 год., но подновена на 8 септември 1921 год. за неопределен срок със тримесечно денонсиране.

Със Швеция — въ сила от 9 август 1921 год. със срок 3 месеца след денонсирането ѝ. Денонсирана е на 12 ноември 1923 год. и възобновена чрез размъна на ноти на 21 декември 1923 год. Със последното ѝ възобновяване е уговорено, че клаузата на най-благоприятствуваната нация не ще се отнася до каботажа, нито до концесиите, които сж или които биха били дадени от България на Гърция, Югославия, Ромъния или на Турция и от Швеция на Норвегия или Дания, понеже двете страни не сж я отстъпили на никаква друга държава. Тази спогодба продължава да бъде въ сила.

Със Швейцария — въ сила 23 август 1924 год. Тази спогодба е замънила по-раншната такава за взаимната търговия между двете страни по режима на най-голямото благоприятстване от 1897 год., потвърдена със две ноти от 1906 год. и поставена въ сила от 1 януари 1907 год. Последната от своя страна е била обезсилена поради давност и по силата на чл. 151 на Ньойския договор. Спогодбата от 1924 год. е сключена за определен срок и може да бъде денонсирана от всяка една от договорящите страни въ всяко време, стига да има за това тримесечно предизвестие. Всяка една от страните си е запазила пълна свобода на действие по отношение ограниченията и запрещенията по вноса и износа. Тя е още въ сила.

Със — Унгария — тази спогодба е замънила сключената през 1920 год. Тя е сключена за неопределено време със срок на денонсиране 3 месеца и е въ сила от 9 август 1921 год.

Съ Испания — влязла въ сила отъ 24 февруарий 1922 г. за срокъ само отъ три месеца. Сжщата е била замѣнена съ друга чрезъ размѣна на ноти отъ 12 августъ 1922 год. при условие, че новата ще бжде въ сила само три месеца и че ако не бжде денонсирана единъ месецъ преди изтичането на срока ѝ, тая ще бжде автоматически продължена за неопредѣлено време и съ срокъ на денонсиране 1 месецъ.

Съ Холандия — въ сила отъ 9 мартъ 1922 год. съ три-месеченъ срокъ на денонсиране.

Съ Австрия — сключена на 9 мартъ 1922 год. за неопредѣлено време и съ срокъ на денонсиране 3 месеца. Тя е още въ сила.

Съ Египетъ — сключени на 11 мартъ 1924 год. Съ тази спогодба е уговорено че клаузата на най-облагоприятствуваната нация ще се отнася до всички произведения, включително и тютюна, но съ изключение на облагитѣ, дадени отъ Египетъ на Суданъ. Това положение бѣше твърде удобно и благоприятно за нашитѣ тютюни, защото тѣ се поставяха при еднакво третиране съ внасянитѣ въ Египетъ турски и гръцки тютюни и защото тютюнитѣ произходящи отъ Япония и Китай, които бѣха завладяли египетскитѣ и другитѣ ориенталски пазари, презъ гръцко-турската война, бѣха поставени при по-неблагоприятно митническо третиране. Понеже отъ 17 февруарий 1930 год. въ Египетъ влязе въ сила новата митническа тарифа, тази спогодба бѣше денонсирана и вмѣсто нея бѣше сключена нова такава, която влязе въ сила отъ сжщата дата. По тази спогодба, която продължава да е въ сила и сега, нашитѣ тютюни се облагатъ съ сжщото мито, както и тия на другитѣ страни-вносителки на ориенталски тютюни.

Съ Полша — сключена на 29 априлъ 1925 год., а влязла въ сила на 12 февруарий 1927 год., значи близо две години следъ нейното подписване. Цѣлата спогодба се състои отъ 18 члена, единъ заключителенъ протоколъ и едно приложение съ образецъ на легитимационна карта за пътуващи търговски агенти. Сключена е за срокъ отъ една година, при условие, че ако не бжде денонсирана въ този срокъ, тя остава мълчаливо продължена за единъ неопредѣленъ срокъ, при което тя ще бжде денонсирана въ всѣко време при тримесечно предизвестие. Съ спогодбата не сж уговорени никакви намаления на мита, затова фактически тя съ нищо не се отличава отъ обикновенитѣ спремени търговски споразумения, сключени възъ основа отсѣпената чрезъ размѣна на ноти клауза на най-облагоприятствуваната нация. Тази спогодба продължава да е въ сила.

Втора фаза — отъ 9 августъ 1925 год. до 1931 год.

Задълженията ни за еднострaнното признаване на Съгласенскитѣ държави клаузата на най-облагоприятствуваната

нация, преставаха да бждат въ сила петъ години следъ влизането на договора въ сила, т. е. до 9 августъ 1925 год., но при условие, че не ще бждатъ продължени отъ Съвета на О. Н. за единъ допълнителенъ периодъ. Понеже до изтичането на този срокъ Съветътъ на О. Н. не е билъ сезиранъ съ предложение за неговото продължение още за единъ новъ периодъ, споменатитъ задължения бѣха преустановени отъ тази дата. По този начинъ България изведнажъ попадна въ едно бездоговорно положение съ Съглашенскитъ държави. Ето защо тя трѣбваше да побърза да уреди по нѣкакъвъ начинъ търговскитъ си отношения съ тѣхъ. Тази нужда ставаше още по-наложителна, като се знаеше, че по-голѣмата частъ отъ тия държави заемахи първитъ мѣста въ външната ни търговия. Подготвителната работа къмъ тази нова търговско-политическа дейность бѣше започната съ едно измѣнение, шесто по редъ, на нашата митническа тарифа. Съ това измѣнение на тарифата се засягеха 237 статии, чието мито бѣше значително повишено. Главната задача на тази нова митническа тарифа бѣше да повиши митата на внасянитъ стоки, за да се принудятъ държавитъ-вносителки да започнатъ преговори за сключаване на търговски договори, въ чиито тарифни части да се уговорятъ и установятъ известни митнически намаления и отстъпки. Това, обаче, върѣки всичко, не можѣ да стане тъй бързо и лесно, както първоначално се предполагаше. Единственото, което България можѣ да постигне по това време, бѣше, че тя чрезъ временни спогодби, сключени съ размѣна на ноти, уговори съ повечето отъ държавитъ, съ които бѣше въ бездоговорно положение, взаимното ползуване отъ клаузата на най-облагоприятствуваната нация. Редътъ, въ който се сключиха тия спогодби, бѣше следния:

Съ Франция—сключена на 22 октомврий 1925 год. съ срокъ за неопредѣлено време при тримесеченъ срокъ на денонсиране. Съ тази спогодба Франция срещу отстъпената ѝ отъ България клауза на най-облагоприятствуваната нация, гарантира на по-важнитъ наши стоки и произведения, внасяни въ Франция, прилагането на минималнитъ си митнически тарифи. Тази спогодба продължава да е въ сила.

Съ Чехославия—въ сила отъ 6 ноемврий 1925 год. за неопредѣлено време при срокъ на денонсиране 3 месеца.

Съ Италия—въ сила отъ 27 октомврий 1925 год., сключена за неопредѣлено време съ тримесеченъ срокъ на денонсиране.

Съ Палестиня — сключена на 10 ноемврий 1925 год. Тя е още въ сила.

Съ Англия — сключена на 12 ноемврий 1925 год., влѣзла въ сила на 22 декемврий с. г. Тя е сключена за неопредѣлено време и съ нея е уговорено, че постановленията

и могат да бждат разпростряни и върху Индия или самоуправляващите се английски владения, колонии, притежания или протекторати или английски мандати, щомъ като едно такова нотифициране бжде поискано и направено отъ английска страна. Тази спогодба продължава да е въ сила.

Съ Английскитѣ колонии—въ сила отъ 14 юлий, 17 августъ и 23 септемврий 1926 год. Тѣ сж още въ сила.

Съ Белгия—въ сила отъ 15 февруарий 1926 г. до сега.

Съ Албания—въ сила отъ 12 януарий 1927 г. до сега.

Съ Япония—отъ 15 ноемврий 1927 год. съ тримесеченъ срокъ на денонсиране. Тази спогодба е денонсирана.

Съ Летония—склучена и влѣзла въ сила отъ 21 юний 1928 год. за неопредѣлено време при едномесеченъ срокъ за денонсиране. Продължава да е още въ сила.

Съ Естония—въ сила отъ 24 юлий 1928 год. Сключена е за неопредѣлено време и съ срокъ на денонсиране единъ месецъ. Тя е още въ сила.

Съ Ромъния—склучена на 1 септемврий 1930 год. съ едномесеченъ срокъ на денонсиране. Още е въ сила.

Презъ това време България изказа готовността и желанието да уреди търговскитѣ си отношение чрезъ тарифни търговски договори единствено съ своитѣ съседи — Гърция и Турция. Преговоритѣ за сключването на такива договори започнаха почти едновременно съ дветѣ страни още презъ 1927 год. Въ резултатъ на това съ Гърция бѣше сключена една временна търговска спогодба, която влѣзе въ сила отъ 1 априлъ 1927 год., а съ Турция—първия ни търговски договоръ следъ войната, който следъ ратификацията му отъ нашето правителство влѣзе въ сила отъ 1 октомврий 1928 г.

Спогодбата ни съ Гърция не съдържаше никаква тарифна часть, но тя все пакъ бѣше твърде изгодна за насъ, защото ни гарантираше прилагането на минималната гръцка митническа тарифа. Нейното действие, обаче, не можеше да продължи за дълго, защото гръцкото правителство по съображение отъ финансово-политически характеръ я денонсира на 15 юлий 1930 год. Отъ тогава до днесъ търговскитѣ отношения на дветѣ страни се намиратъ въ напълно бездогorno положение.

Търговскиятъ ни договоръ съ Турция имаше специална тарифна часть. Споредъ нея за 14 вида турски стоки и за 20 вида българска стоки се правѣха значителни митнически намаления. Срокътъ на договора изтичаше на 1 октомврий 1929 г. Но поради това, че той не бѣше денонсиранъ на тази дата остана въ сила до 3 юний 1930 г., когато преставаше да бжде въ действие. Въмѣсто него бѣше свключенъ новъ търговски договоръ, който влѣзе въ сила на 1 януарий 1931 год. Той въ по-голтмата си часть повтаря общитѣ и специални разпореждания на предшестващия го договоръ.

Трета фаза—отъ 1931 год.

Много сж съображенията, по които се смѣта, че въ следвоенното развитие на международната търговска политика годината 1931 има значението на демаркационна линия. Преди всичко презъ тази година въ свѣтовното стопанство настъпиха голѣми промѣни. Англия изостави златния еталонъ. Въ Германия и Австрия избухнаха голѣми банкови кризи и почти навсѣкжде започнаха да бждатъ въвеждани девизни ограничения. Така се създадоха първитѣ прѣчки за международната търговия. Стопанската криза засили още повече тѣхното прилагане. Постепенно клаузата на най-облагодприятствуваната нация се заобикаляше и изоставяше, защото тя не бѣше повече въ състояние да гарантира еднакво митническо третиране, нито пъкъ да примахне или поне намали вредното действие на практикуванитѣ многобройни прѣчки въ търговията, като контингенти, забрани, монополи, компенсации и пр. Поради това, наложи се да се пристъпи къмъ една коренна промѣна на съществуващия редъ въ търговскитѣ отношения между държавитѣ, както и да се създаде една нова, отговаряща на нуждитѣ търговско-политическа техника. По този начинъ, вмѣсто старитѣ формули, главната задача на които бѣше да се гарантиратъ повече възможности и по-голѣма свобода при международнитѣ търговски трансакции, по-голѣмо практическо значение започнаха да придобиватъ митническата преференция, рамбурса на мита и навла, кредитнитѣ облекчения при вноса и пр. Понеже получаването на тия последнитѣ бѣше възможно само съ сключването на редовни търговски договори, държавитѣ въ Европа започнаха презъ тази година една интензивна търговско-договорна политическа дейность. Къмъ такава дейность бѣше принудена да прибѣгне и България. Освенъ по изтъкнатитѣ общи съображения, провеждането на една такава активна търговска политика отъ наша страна се налагаше още и отъ нуждата да изравнимъ пасивнитѣ ни търговски баланси съ нѣкои държави,—да получимъ по-голѣми контингенти,—да ни се отстъпи преференциално-митническо третиране за износа ни и пр. Държавитѣ, съ които България може да сключи следъ тази година търговски договори, сж следнитѣ:

Германия—търговски договоръ, сключенъ на 24 юний 1932 г., а влѣзалъ въ сила на 17 февруарий 1933 г. Той сдържа доста голѣма тарифна часть, въ която сж дадени намаления на митата за нѣкои наши и германски стоки, а освентъ това съ него е уговорена митническа преференция за нашитѣ зърнени храни, която и досега не е могла да се приложи. Договорътъ е още въ сила.

Турция—две допълнителни спогодби към договора от 1930 год. Първата е сключена на 21 декемврий 1933 год, а втората на 27 май 1935 год. И двете спогодби безъ да обезсилват тарифната частъ и общитѣ разпореждания на договора отъ 1930 год. спредѣлятъ начинитѣ и размѣритѣ на извършващия се между дветѣ страни стокообмѣнъ. Съ тѣхъ се установи като база пълното изравняване на търговския балансъ съ тая страна посрѣдствомъ частни компенсации.

Чехославия—търговски договоръ, сключенъ на 29 августъ 1933 год, а влѣзалъ въ сила на 16 априлъ 1934 год. Той съдържа специална тарифна частъ, споредъ която митническитѣ отстъпки се раздѣлятъ на две групи. Въ първата попадатъ по важнитѣ наши износни артикули за Чехославия, на които се правятъ известни намаления и консолидирания на митата, а въ втората—само българската пшеница и царевица, за които Чехославия дава митническа преференция при известни условия. Тази преференция, обаче, и досега не е дадена, затова договорътъ не можа да изиграе онази роль, която първоначално при неговото подписване му се възлагаше.

Югославия — търговски договоръ, сключенъ на 14 май 1934 год, а влѣзалъ въ сила на 1 юлий с. г. Неговото сключване е отъ голѣмо значение за външната ни търговия, защото макаръ и да не способствува засилването на взаимната търговия между дветѣ страни, поради тѣхната еднаква стопанска структура, той премахна всички прѣчки, които омжчяваха транзита на нашитѣ стоки презъ територията на Югославия. Особено благоприятно се отрази въ това отношение влиянието на подписаната едновременно съ договора ветеринарна конвенция. Договорътъ е още въ сила.

Италия — търговски договоръ, сключенъ на 30 юлий 1934 год., а влѣзалъ въ сила на 18 октомврий с. г. Той бѣше една извънредно голѣма придобивка за България, защото съ него ни се гарантираха достатъчно голѣми контингенти за по-важитѣ наши износни артикули въ Италия, а освенъ това бѣха постигнати значителни намаления въ митата на нашитѣ земледѣлски произведения. Този договоръ, обаче, както и всички други спогодби, които бѣха сключени съ тази държава, макаръ и формално неденонсирани, престанаха да бждатъ въ сила, защото отъ 16 ноемврий 1935 год. България започна да прилага спрямо Италия установенитѣ отъ О. Н. икономически и финансови сакции.

Унгария—две търговски спогодби. Едната е сключена на 12 юний 1934 год. и влѣзла въ сила на 1 юлий с. г., а другата, представляваща измѣнение и допълнение на първата,—на 29 юлий 1935 год. и влѣзла въ сила на 1 августъ с. г. Тѣзи спогодби, които притежаватъ всички особености на едно клирингово споразумение, иматъ важно значение за насъ, защото уреждатъ по-нормални търговски отноше-

ния между двете страни, като заедно съ това създават условия да се постави търговския ни обмѣнъ съ тази страна на компенсационни начала.

Освенъ тия търговски договори презъ този периодъ България е сключила още и търговски спогодби съ следнитѣ държави:

Съ Холандия—сключена чрезъ размѣна на ноти и влѣзла въ сила на 9 мартъ 1932 год. Съ нея двете страни си отстъпватъ взаимно клаузата на най-облагодияствуваната нация.

Съ Съединенитѣ щати—сжщо сключена чрезъ размѣна на ноти на базата на най-облагодияствуваната нация и въ сила отъ 17 августъ 1932 год. до днесъ.

Съ Финландия—търговска спогодба, сключена на 22 мартъ 1935 год., а влѣзла въ сила на 1 май с. г. Споредъ нея, търговскитѣ ни отношения съ Финландия се уреждатъ при прилагането на клаузата на най-облагодияствуваната нация, а споредъ протокола къмъ сжщата спогодба е възприето началото—плащането на вноса и износа да става въ свободни девизи, при изричната уговорка, че търговскиятъ балансъ е активенъ въ наша полза.

Д. Г.

Географското разпредѣление на мѣстната индустрия.

Въпросътъ за разпредѣлението на индустрията по различнитѣ села и градове е твърде интересенъ, при това е и неизвестенъ на широката публика. Данни за мѣстоположението на различнитѣ индустрии имаме презъ 1934 год. (Д. В., май 1934 год.—списъкъ на насърдчаванитѣ индустриални предприятия) които можемъ да сравнимъ съ положението презъ 1909 г. Ще разгледаме всѣка индустриална група по отдѣлно.

І. Преработка на изкопаемитѣ вещества, добити въ кариеритѣ.

Следватъ предприятията споредъ поддѣленията на тази група:

а) Керамика. Тухли, керемиди марсилски, варопѣсѣчни тухли, грънчарски каменинови издѣлия и пр.

Населени мѣста:	Брой на предприятия:	Населени мѣста:	Брой на предприятия:
околия София	12 (5)	околия Габрово	1 (1)
ок. В. Търново	7	ок. Бѣла	1
ок. Г. Орѣховица	4 (3)	ок. Луковитъ	1

ок. Попово	4 (2)	ок. Орѣхово	1
ок. Вратца	3 (2)	ок. Кула	1
ок. Ловечъ	3 (1)	ок. Видинъ	1 (1)
ок. Ломъ	3 (1)	ок. Б. Слатина	1
ок. Русе	3 (1)	ок. Радомиръ	1
ок. Ст. Загора	3	ок. Дупница	1
ок. Ямболъ	3 (3)	ок. Г. Джумая	1 (1)
ок. Хасково	3	ок. Т. Пазарджикъ	1 (1)
ок. Севлиево	2 (2)	ок. Пловдивъ	1 (1)
ок. Плѣвнѣ	2 (1)	ок. Станимака	1
ок. Фердинандъ	2 (2)	ок. Казанлъкъ	1
ок. Кюстендилъ	2	ок. Карабунаръ	1 (1)
ок. Шуменъ	2	ок. Бургасъ	1 (1)
ок. Провадия	2	ок. Анхиало	1
ок. Нови Пазаръ	1 (1)		
ок. Разградъ	1 (1)		

Всичко 79 (32)

Съ числата въ скоби е показанъ броятъ на предприятия въ околийскитѣ градове. Отъ 79 предприятия — 32 сж въ градоветѣ и останалитѣ 47 въ селата. И тъй, нашата керамична индустрия е застъпена съ най-голямъ брой предприятия въ северна България—предимно въ бившия В. Търновски окръгъ. Софийската околия има най-много предприятия (12), следъ нея идватъ В. Търновската (7), Г. Орѣховската (4) и Поповската (4); Останалитѣ околии иматъ отъ 1 до 3 предприятия. По градове: София има 5, Г. Орѣховица и Ямболъ—по 3, останалитѣ градове иматъ до 2 предприятия.

б) **Порцеланови издѣлия.** Имаме всичко 2 предприятия за производство на разни порцеланови кухненски издѣлия: въ гр. Видинъ 1 и въ Варненско (с. Гебедже) 1.

в) **Фаянсови издѣлия.** Една единствена фабрика за фаянсови издѣлия, главно—фаянсови печки и разни грънчарски произведения, има въ гр. София.

г) **Стъкларство.** Фабрики за производство на разни стъкларски произведения има въ София—1 и въ Варненско (с. Гебедже) —1.

д) **Циментъ.** Предприятия за производство на циментъ: Радомирско (гара Батановци) 1 и гр. Плѣвнѣ 1.

е) **Варъ.** Имаме 5 предприятия за производство на обикновена негасена варъ—по 1 въ околитѣ: Търновска, Б. Слатинска, Вратчанска, Софийска, Кюстендилска и 1 предприятие за хидравлическа варъ въ Луковитско (с. Глава Златна Панега).

ж) **Гипсъ и тебеширъ.** Отъ този видъ индустрия има 3 предприятия: въ София 1, Шуменъ 1 и Ст. Загора 1.

з) **Каменодѣлство.** Предприятия за разни каменни издѣлия: въ Пловдивъ 2 и София 1 (мраморни плочи, надгробни плочи и паметници).

Презъ 1909 г. сж съществували 7 насърдчавани предприятия за глинени и фаянсови издѣлия: 3 отъ тѣхъ въ Софийско (гр. София 2), Г. Орѣховско 1, и въ градоветѣ — Видинъ 1, Русе 1 и Пловдивъ 1. Презъ сжщата година имаме 1 предприятие за стѣкларски произведения въ Варненско (с. Гебедже), за производство на циментъ и хидравлическа варъ — Тетевенско 1 и каменна карьера въ Пловдивъ 1.

Отъ цѣлата разгледана група най-много е увеличила предприятията си керамичната индустрия — отъ 7 на 79 — главно въ Софийско и В. Търновско (вкл. и Г. Орѣховско).

II. Добиване на морска соль.

За добиване на морска соль имаме 3 насърдчавани предприятия: въ гр. Анхиало 2 и въ Бургаско (с. Атанаскѣй) 1.

Презъ 1909 г. не сме имали насърдчавани предприятия отъ тази индустриална група.

III. Захарь.

а) **Производство на захарь.** За производството на захарь сж регистрирани 5 фабрики: въ Г. Орѣховица 1, Плѣвень 1, Русе 1, Пловдивъ 1 и Бургаско (с. Каялий 1).

б) **Производство на захарни издѣлия, шоколадъ и шоколадени издѣлия.** Отъ този видъ индустрия има 16 предприятия:

Въ гр. София	8	въ гр. Плѣвень	1
„ „ Бургасъ	3	„ „ Г. Орѣховица	1
„ „ Русе	2	„ „ Пловдивъ	1

в) **Нишесте, декстринъ и гликоза.** 5 предприятия произвеждатъ нишесте, гликоза и декстринъ у насъ. Отъ тѣхъ: въ София 2 (2 отъ фабрицитѣ за захарни произведения), Г. Орѣховица 1 (Захарната ф-ка), Бургасъ 1 (ф-ка за захарни произведения) и въ В. Търново 1.

г) **Консервиране на съестни продукти (консерви отъ плодове, зеленчуци, риба и месо).** Предприятията отъ тази група сж разпредѣлени:

Въ гр. Варна	5	въ гр. Ямболъ	1
„ „ София	5	„ „ Шуменъ	1
„ „ Ст. Загора	3	„ „ Гара Левски	1
„ ок. В. Търново	3 (1)	„ гр. Плѣвень	1
„ ок. Г. Орѣховица	2 (1)	„ „ Русе	1
„ гр. Пловдивъ	2	„ „ Тръвна	1
„ „ Бургасъ	2 (риба)	„ „ Габрово	1
„ „ Созополъ	1 (риба)	„ „ Видинъ	1
„ „ Месемврия	1 (риба)		

Всичко 32

Както се вижда отъ таблицата, тази индустрия е застъпена почти само въ градоветъ и то най-много въ София и Варна. Като индустриална областъ остава бившия В. Търновски окръгъ съ най-много предприятия—7.

д) **Млѣко и млѣчни продукти.** За кондензиране на млѣко и изработване на млѣчни продукти имаме 2 предприятия: въ София 1 и въ Ловчанско (с. Гозница) 1.

е) **Тестени произведения.** Произвеждатъ макарони и фидета 5 предприятия които сж разпределени по 1 въ градоветъ: Казанлъкъ, Търново, Плѣвенъ, Русе и Варна.

Презъ 1909 г. е съществувала 1 ф-ка за производство на захаръ въ София, 4 предприятия за производство на захарни издѣлия, шоколадъ и шоколадени издѣлия—а именно: въ София 2, Русе 1 и въ Търново 1; 1 консервна ф-ка въ Пловдивъ и 2 предприятия за тестени произведения въ—София 1 и въ Търновско (с. Килифарево) 1.

IV. Мелничарство.

Насърчаванитѣ предприятия у насъ за производство на разни видове брашна сж най-многобройнитѣ въ сравнение съ предприятията отъ другитѣ индустриални групи и сж разпрѣснати по цѣлата територия на страната ни при една гъстота по-голѣма въ нѣкои околии отъ северна България и въ околии отъ южна България. За това и тѣхъ ще разпредѣлимъ по околии, като покажемъ въ скоби броя на предприятията въ околийскитѣ центрове.

Населени мѣста	Броя на предприятия	Населени мѣста	Броя на предприятия
околия Орѣхово	13	околия Хасково	3
ок. В. Търново	12 (2)	ок. Чирпанъ	3 (2)
ок. Видинъ	11 (2)	ок. Н. Загора	3 (1)
ок. Ломъ	11 (1)	ок. Н. Пазаръ	3 (1)
ок. Русе	10 (2)	ок. Бѣла	3
ок. Г. Орѣховица	10 (1)	ок. Преславъ	3
ок. Б. Слатина	9 (1)	ок. Т. Пазарджикъ	2 (1)
ок. Никополъ	9	ок. Брѣзникъ	2
ок. Разградъ	9 (3)	ок. Е. Джумая	2 (2)
ок. Плѣвенъ	9 (1)	ок. Сливенъ	2 (2)
ок. Пловдивъ	8 (2)	ок. Анхиало	2
ок. Ст. Загора	7 (4)	ок. Ихтиманъ	2 (2)
ок. София	7 (4)	ок. Дупница	2 (2)
ок. Ямболъ	7 (2)	ок. Радомиръ	1 (1)
ок. Шуменъ	7 (3)	ок. Осм. Пазаръ	1 (1)
ок. Провадия	7 (2)	ок. Айтось	1 (1)
ок. Вратца	7 (2)	ок. Харманлий	1 (1)
ок. Луковитъ	6 (2)	ок. Самоковъ	1 (1)
ок. Варна	6 (2)	ок. Кюстендилъ	1 (1)

ок. Бургасъ	5 (3)	ок. Борисовградъ	1
ок. Попово	5 (1)	ок. Елена	1
ок. Фердинандъ	5 (2)	ок. Кеманларъ	1
ок. Свищовъ	4 (1)	ок. Ловечъ	1
ок. Кула	4 (1)	ок. Елхово	1
ок. Станимъка	4 (3)	ок. Казанлъкъ	1 (1)
ок. Карнобатъ	4 (2)	ок. Кърджали	1 (1)
ок. Карабунаръ	4 (1)		

Всичко 245 (74)

Тази индустрия е застъпена по-вече въ селата. Докато въ градоветъ имаме 74 предприятия, въ селата оставатъ 171. Ако сжщитъ предприятия разгледаме по околии, ще видимъ че главни мелничарски области образуватъ околитъ отъ северна България (крайдунавскитъ), въ околиститъ центрове на които се намиратъ незначителенъ брой мелничарски предприятия. Като мелничарски центрове отъ градоветъ оставатъ Ст. Загора и София. Следъ тѣхъ идватъ: Разградъ, Шуменъ, Бургасъ, Станимака и Хасково.

Къмъ групата мелничарство сж причислени и предприятия за оризолощение, които презъ 1934 г. у насъ сж били 4: въ околия Станимака 2, околия Пловдивъ 2 (1), околия Т. Пазарджикъ 1 (1).

Презъ 1909 г. сме имали 59 само мелничарски насърдачвани предприятия (безъ околия Силистра (3). Отъ тѣхъ 31 сж били въ градоветъ и 28 въ селата.

Ето и разпределението имъ:

Населени мѣста	Брой на предприятия	Населени мѣста	Брой на предприятия
околия Провадия	6	ок. Харманлий	1
ок. Търново	5 (3)	ок. Ихтиманъ	1 (1)
ок. Русе	5 (2)	ок. Ст. Загора	1
ок. София	5 (3)	ок. Бургасъ	1 (1)
ок. Пловдивъ	4	ок. Карнобатъ	1 (1)
ок. Варна	3 (2)	ок. Ямболъ	1 (1)
ок. Свищовъ	3 (3)	ок. Ос. Пазаръ	1 (1)
ок. Г. Орѣховица	2	ок. Попово	1
ок. Шуменъ	2 (1)	ок. Разградъ	1 (1)
ок. Плѣвень	2 (1)	ок. Никополь	1
ок. Кюстендилъ	2 (2)	ок. Видинъ	1 (1)
ок. Дупница	2 (2)	ок. Орхане	1
ок. Самоковъ	2 (2)	ок. Ловечъ	1 (1)
ок. Хасково	2	ок. Радомиръ	1 (1)
Всичко			59 (31)

И тѣй, презъ 1909 г. най-много мелничарски предприятия сме имали въ околитъ: Провадия, Русе и Търново; Следъ тѣхъ—София и Пловдивъ. Отъ градоветъ по-голъми мелничарски центрове сж били: Търново, София и Свищовъ.

V. Питиета.

а) **Спиртъ.** Произвеждатъ спиртъ всѣкакъвъ видъ 4 предприятия—по 1 въ гр. Г. Орѣховица (захарната ф-ка), Русе, гара Мездра и Станимака.

б) **Бира.** За производство на бира имаме 5 предприятия: въ гр. София 2, гр. Шуменъ 1, гр. В. Търново 1 и гр. Пловдивъ 1.

Докато презъ 1934 г. имаме 4 предприятия за производство на спиртъ и 5 предприятия за бира, презъ 1909 г. сме имали 6 спиртоварителни предприятия: Видинъ 1, Русе 1, Пловдивъ 1, околия София 1, околия Вратца 1, и околия Станимака 1. Имали сме и 17 предприятия за производство на пиво: ок. София 3 (2), ок. Пловдивъ 2 (1), гр. Русе 2 и по 1 предприятие въ градоветъ—Ломъ, Гор. Орѣховица, Шуменъ, Плѣвень, Габрово, Търново, Варна, Сливень, Ст. Загора, и Самоковъ.

Следователно, следъ 25 години броятъ на предприятията отъ тази индустриална група е значително намалень.

VI. Винодѣлие.

Преработка на грозде въ вино: обикновено, шумяще, медицинско, безалкохолно; производство на концентрирана мѣстъ. Предприятията отъ тази група се разпредѣлятъ:

околия Севлиево	5	околия В. Търново	1
ок. София	3 (3)	ок. Г. Орѣховица	1 (1)
ок. Анхиало	2 (2)	ок. Ловечъ	1 (1)
ок. Варна	2 (2)	ок. Вратца	1 (1)
ок. Чирпанъ	2 (2)	ок. Ст. Загора	1 (1)
ок. Карнобатъ	2	ок. Пловдивъ	1 (1)
ок. Плѣвень	2 (1)	ок. Ямболъ	1 (1)
		ок. Сливень	1 (1)

Всичко 26 (17)

Броятъ на предприятията въ Севлиевската околия е най-голѣмъ. Отъ 5-тѣхъ предприятия 4-тѣхъ сж въ с. Сухиндолъ. Втори винарски центъръ следъ Сухиндолъ е гр. София, съ 3 предприятия.

Презъ 1909 г. е сѣществувало само 1 предприятие въ Варна за преработване на гроздето въ вино.

VII, Химическа индустрия.

Добиване на химически произведения чрезъ химическо преработване на изходния материалъ:

а) **Химически съединения, бои, лакове, екстракти и пр.** Нѣкои предприятия отъ тази група произвеждатъ много и най-разнообразни химически произведения. Разпредѣлението на тази индустрия по населени мѣста е следното:

околия София	12 (6)	околия Шуменъ	1 (1)
ок. Русе	5 (4)	ок. Ямболъ	1 (1)
ок. Бургасъ	3 (3)	ок. Г. Орѣховица	1 (1)
ок. Пловдивъ	2 (2)	ок. Севлиево	1
ок. Ст. Загора	2 (2)	ок. Провадия	1
ок. Варна	1 (1)	ок. Видинъ	1 (1)
		ок. Новоселци	1
Всичко			32 (22)

Отъ 32 предприятия, 22 сж въ градоветъ, отъ които 6 само въ София. Следъ София по броя на предприятията идватъ Русе и Бургасъ.

Презъ 1909 г. сме имали само 5 предприятия: въ Русе 2, Варна 1, Пловдивъ 1 и София 1. Въ Русе—производство на мастило, лепило и пр., и производство на оцетъ; въ Варна—производство на винена киселина; въ Пловдивъ—производство на мастило, лепило и пр.; въ София—производство на течна вжглена киселина.)

б) **Каучукови издѣлия.** Отъ 13 предприятия за разни каучукови издѣлия, въ околия София сж 6 гр. София 5, околия Русе 3 гр. Русе 3, ок. Т. Пазарджикъ 3 гр. Т. Пазарджикъ 3 и ок. Враца 1 (гр. Враца 1).

Презъ 1909 г. не сме имали предприятия за каучукови издѣлия.

VIII Растителни и животински продукти.

а) **Растителни масла и таханъ.** Предприятията за добиване на растителни масла презъ 1934 год. сж 47, отъ които нѣкои служатъ едновременно и за производство на таханъ. Тѣзи предприятия сж застъпени въ много околии—както въ градоветъ, така и въ селата.

За да опредѣлимъ центроветъ на индустриата за производство на растителни масла, ще си послужимъ съ познатото разпредѣление по населени мѣста:

околия София	9 (5)		
ок. Бургасъ	5 (4)		
ок. Пловдивъ	4 (3)		
ок. Русе	3 (3)		
ок. Ст. Загора	3 (2)		
ок. Видинъ	2 (2)	ок. Радомиръ	1
ок. Карнобатъ	2 (2)	ок. Харманлий	1 (1)
ок. Попово	2 (2)	ок. Казанлъкъ	1 (1)
ок. Фердинандъ	2 (1)	ок. Айтосъ	1 (1)
ок. Шуменъ	1 (1)	ок. Чирпанъ	1 (1)
ок. В. Търново	1	ок. Ямболъ	1
ок. Орѣхово	1	ок. Хасково	1 (1)
ок. Г. Орѣховица	1	ок. Карабунаръ	1 (1)
ок. Свищовъ	1 (1)		
ок. Провадия	1 (1)		
ок. Ломъ	1		
Всичко			47 (33)

Центрове на този видъ индустрия сж градоветъ: София (първо мѣсто), Бургасъ, Пловдивъ и Русе.

Презъ 1909 г. имаме всичко 7 предприятия: гр. Русе 3, Варна 1, София 1 (таханъ и халва), Н. Загора 1 и Пазарджикъ 1 (сусамово масло).

б) **Сапунъ.** За производство на обикновени, тоалетни и пр. сапуни има 14 предприятия, отъ които: въ гр. София 4 и софийскитъ села 1, въ гр. Бургасъ 3, въ гр. Пловдивъ 3, въ гр. Русе 2, въ гр. Пещера 1. Презъ 1909 г. сме имали 9 предприятия: въ Пловдивъ 3, въ София, 2 въ Варна 2, и по 1 въ Русе, Бургасъ.

в) **Свещи.** Имамe 2 предприятия за производство на парафинови и стеаринови свещи: въ Пловдивъ 1 и въ София 1.

г) **Туткалъ, костена масъ, кръвно брашно и изкуствени торове.** Отъ тази индустрия има 5 предприятия: ок. София 3 ок. Г. Орѣховица 1 (1) ок. Русе 1 (1)

д) **Сушени цвеклови рѣзанки и меласирани фуражи.** Всичко 4 предприятия, отъ които 1 въ гр. Г. Орѣховица (зах. ф-ка), 1—Бургаско (с. Каялии—захарната ф-ка), 1—Русе (зах. ф-ка) и 1 въ Радомирско (с. Жабляно).

е) **Рогови и кокалени издѣлия.** Въ София имаме 1 предприятие за разни видове гребени отъ галалитъ и целулоидъ.

ж) **Производство на четки.** Предприятия: 1 въ София. Отъ последнитъ индустрии презъ 1909 г. е имало само 1 предприятие въ Габрово за производство на копчета отъ кости и черупки.

IX. Добиване на етерични масла: преработване на лѣчебни растения и добиване отъ тѣхъ препарати за лѣчение.

Къмъ тази категория сж причислени изключително предприятията за производство на розово масло, които презъ 1934 г. сж 30:

въ околия Карлово	15 (4)	въ околия Бръзово	1
„ ок. Казанлъкъ	8 (3)	„ ок. Сопотъ	1 (1)
„ ок. Пловдивъ	2	„ ок. Калоферъ	1 (1)
„ ок. София	1 (1)	„ ок. Н. Загора	1
Всичко			30 (10)

Главна розова областъ образуватъ околиятъ Карлово и Казанлъкъ. Броятъ на предприятията отъ тази индустрия е значително нарастналъ въ сравнение съ броя презъ 1909 г., когато сме имали само 3 предприятия—въ околия Карлово 2 (безъ гр. Карлово) и околия Казанлъкъ 1 (безъ гр. Казанлъкъ).

Х. Добиване на органически и неорганически бои.

Предприятията за разни видове бои сж 5: София 2, Ст. Загора 1, Русе 1 и Шуменъ 1. Презъ 1909 г. не сме имали насърдчавани предприятия.

ХІ. Добиване на взривни вещества.

Всичкитѣ предприятия сж 6:

въ околия София	2	въ околия Габрово	1
„ ок. Севлиево	1	„ ок. Русе	1
„ ок. Варна	1 (1)		
Всичко		5 (1)	

Презъ 1909 г. сме имали 5 предприятия:

въ околия Видинъ	2	въ околия Севлиево	1
„ ок. Русе	1	„ ок. Пловдивъ	1 (1)
Всичко		5 (1)	

ХІІ. Химическо преработване на дърво; суха дестилация, дървесинно тесто и целулоза; производство на картонъ и хартия.

Предприятия—4:

въ околия Дупница	1	въ околия София	1
„ ок. Самоковъ	1	„ ок. Пазарджикъ	1
Всичко		4	

Презъ 1909 г. сме имали 3 предприятия: ок. София 2 (гр. София 1) и ок. Самоковъ 1 (безъ гр. Самоковъ).

ХІІІ. Механическо преработване на дърво отъ мѣстенъ произходъ.

Имаме 55 предприятия за производство на дървенъ строителенъ материалъ и мебели, по-вечето отъ които сж разположени изъ родопскитѣ околии — главно Пещера. Ето и разпредѣлението имъ:

ок. Пещера	9 (1)	ок. Станимака	1
ок. София	5 (4)	ок. Неврокопъ	1
ок. Самоковъ	4 (2)	ок. Брацигово	1 (1)
ок. Пазарджикъ	4 (1)	ок. Враца	1 (1)
ок. Дьовленъ	3 (1)	ок. Тетевенъ	1 (1)
ок. Дупница	3 (1)	ок. Габрово	1 (1)
ок. Разлогъ	3 (1)	ок. Казанлъкъ	1 (1)
ок. Бургасъ	2 (1)	ок. Пловдивъ	1
ок. Варна	2 (1)	ок. Русе	1 (1)
ок. Севлиево	2	ок. Шуменъ	1 (1)
ок. Кюстендилъ	2 (2)	ок. Преславъ	1
ок. Ихтиманъ	2	ок. О. Пазаръ	1 (1)
ок. Троянъ	2		
Всичко		55 (23)	

Само София отъ градоветъ има значителенъ брой предприятия (4). Презъ 1909 г., обаче, София е ималъ 5 предприятия (1 за бастуни) отъ всичко 17. Останалитъ сж били разпредѣлени: гр. Русе 3, Пловдивъ 2, ок. Пазарджикъ 1 (безъ гр. Пазарджикъ), ок. Пещера 1 (безъ гр. Пещера), ок. Дупница 1 (безъ гр. Дупница), ок. Самоковъ 1 (безъ гр. Самоковъ), гр. Враца 1 (коларство), гр. Троянъ 1 и гр. Търново 1.

И презъ 1909 год. Родопитъ сж имали първо мѣсто по броя на предприятията отъ разгледаната индустрия. Забележително е, че градоветъ Русе и Пловдивъ преставатъ да бждатъ центрове на тази индустрия.

XV. Преработка на животински, растителни, минерални или металически текстилни влакна и произведениятъ отъ тѣхъ полуфабрикати; текстилно бояджийство.

а) Предарство на вълна. Отъ 14 предачни предприятия за шрайгарни и камгарни вълнени преди имаме въ:

околия Габрово	6 (2)	околия Кюстендилъ	1 (1)
ок. Казанлъкъ	2 (2)	ок. Карнобатъ	1 (1)
ок. София	2 (1)	ок. Русе	1 (1)
		ок. Севлиево	1 (1)

Всичко 14 (9)

Въ околия Габрово се намиратъ приблизително половината отъ всички предприятия (въ гр. Габрово има само 2 предприятия).

б) Тъкачество на вълна. Разпредѣлението на предприятията за тъкачество на разни видове вълненени платове по населени мѣста е следното:

околия Сливенъ	11 (4)	околия Самоковъ	1 (1)
ок. Габрово	9 (8)	ок. Карлово	1 (1)
ок. София	4 (3)	ок. Троянъ	1 (1)
		ок. Тръвна	1 (1)

Всичко 28 (19)

Околия Сливенъ държи първо мѣсто по броя на предприятията за тъкачество на вълна, безъ да има нито 1 предприятие само за предене на вълна. Отъ градоветъ, обаче, Габрово има най-голямъ брой предприятия (8), следъ него идва Сливенъ (4) и София (3).

в) Изкуствена вълна и шивашка вата. Имамъ 5 предприятия за изкуствена вълна, преди отъ изкуствена вълна и шивашка (юрганджийска) вата: въ гр. Габрово 2, гр. Русе 2 и гр. София 1.

Презъ 1909 г. сме имали 30 предприятия за предене и тъкане на вълна. Единъ незначителенъ брой отъ тѣхъ сж били само предачни предприятия.

Географското разположение на тия предприятия е било:

околия Сливенъ	14 (11)	околия Карлово	1 (1)
ок. Габрово	11 (5)	ок. Казанлъкъ	1 (1)
ок. София	1 (1)	ок. Троянъ	1
ок. Самоковъ	1 (1)		
Всичко.			30 (20)

Пакъ околия Сливенъ е имала най-много предприятия. За 1934 г. гр. Сливенъ е останалъ съ силно намаленъ брой предприятия, докато гр. Габрово ги е значително увеличилъ. Все пакъ двата града съ околиятъ си оставатъ единствени центрове на нашата вълнена индустрия. Следъ тѣхъ, но значително назадъ, идва София (Софийско).

г) **Памучни прежди; шевни конци и тирета.** Имаме 12 предприятия за производство на памучни прежди, 3—за производство на конци и тирета и 1 — за производство на памучни прежди, тирета и конци, или всичко 16 предприятия разпредѣлени по мѣстонахождението си както следва:

околия София	5 (3)	гара Любимецъ	1
ок. Габрово	3 (1)	ок. Казанлъкъ	1 (1)
ок. Варна	2 (2)	ок. Тръвна	1 (1)
ок. В. Търново	1 (1)		
ок. Пловдивъ	1 (1)		
ок. Ст. Загора	1 (1)		
Всичко			16 (12)

Най-много предприятия иматъ околиятъ: София и Габрово, а отъ градоветъ: София и Варна.

д) **Тъкачество на памукъ и смѣсени съ вълна, ленъ, коприна и др. текстилни влакна (леки) платове.** Къмъ този видъ индустрия сж причислени предприятията за производство на най-разнообразни памучни и смѣсени платове. Общиятъ имъ брой е 37, разпредѣлени по следния начинъ:

околия София	9 (7)	околия Враца	1
ок. Габрово	9 (5)	ок. Б. Слатина	1 (1)
ок. Пловдивъ	3 (3)	ок. Ломъ	1 (1)
ок. Ямболъ	2 (2)	ок. Плѣвенъ	1 (1)
ок. Варна	2 (2)	ок. В. Търново	1 (1)
ок. Видинъ	2 (2)	ок. Севлиево	1 (1)
		ок. Самоковъ	1 (1)
		ок. Пещера	1 (1)
		ок. Панагюрище	1 (1)
		ок. Карлово	1 (1)
Всичко			37 (30)

Презъ 1909 г. сме имали едва 3 предприятия: въ Варна 2 и Русенско 1.

е) **Предарство и тъкачество на коприна.** Въ предприятията отъ тази индустрия е застъпена и преработката

на други текстилни материали. Разпредѣлението на тѣзи предприятия е следното: въ околия София 5, а само въ гр. София 2; въ градоветѣ Враца, 2, Русе 2, Карлово 2, Казанлъкъ 1, Сливенъ 1, Габрово 1, Тръвна 1, В. Търново 1, Радомиръ 1, Хасково 1—или всичко 18 предприятия.

ж) Предарство и тъкачество на ленъ, конопъ, юта и др. текстилни материали. Разпредѣлението на предприятия е следното:

околия Габрово	2	„ Провадия	1
гр. Русе	2	„ Варна	1
„ София	1	„ Сливенъ	1
„ Плѣвенъ	1	околия Враца	1
„ Калоферъ	1		
		<u>Всичко</u>	<u>11</u>

И тукъ се забелязва силно нарастване броя на предприятия — докато презъ 1909 г. имаме 2 предприятия (гр. Габрово 1 и Провадийско 1), презъ 1934 г.—11.

з) Тъкачество на плюшове, кадифета, каракюль. Само въ гр. Варна имаме 2 предприятия за производство на кадифета, вълнени плюшове и ютени издѣлия.

е) Вжжа и вжжарски издѣлия. Презъ 1934 г. имаме 8 предприятия: гр. Вратца 2, гр. Севлиево 1, гр. Варна 1, гр. Пловдивъ 1, гр. Ст. Загора 1, гр. Казанлъкъ 1 и околия София (безъ гр. София) 1. За 1909 г. имаме 4 предприятия: гр. Пловдивъ 1, гр. Казанлъкъ 1, гара Чевенъ бръгъ 1 и околия София 1.

к) Килими. Имамe 5 предприятия за производство на килими: въ гр. Панагюрище 3 и гр. Котелъ 2. Презъ 1909 г. сме имали 3 предприятия: гр. Панагюрище 1, гр. Котелъ 1, и гр. Калоферъ (гайтани) 1.

л) Пасмантерийни издѣлия. Разпредѣлението на 15-тъхъ предприятия за пасмантерийни издѣлия е следното: въ околия София 7 (гр. София 1), по 2 предприятия въ градоветѣ—Пловдивъ; Варна и Русе и по 1 въ гр. Казанлъкъ и гр. Габрово.

м) Трикотажни издѣлия и чорапи. Както се вижда по-долу най-голямъ брой предприятия се падатъ на околия София и околия Габрово—респективно гр. София и гр. Габрово.

околия София	15 (13)	гр. Плѣвенъ	(1)
ок. Габрово	9 (8)	гр. В. Търново	(1)
гр. Русе	(2)	гр. Варна	(1)
„ Сливенъ	(2)		

Всичко 31 (28)

Презъ 1909 г. сж отбелязани 11 плетачни предприятия: гр. Габрово 6, Сливенъ 2, Русе 1, Дръново 1 и В. Търново 1.

н) **Текстилно бояджийство.** Отъ 29 предприятия за боядисване на разни текстилни произведения, падатъ се на: околия София 10 (гр. София 6), гр. Габрово 6, гр. Варна 5, гр. Попово 2 и по 1 предприятие въ градоветъ—Русе, Плѣвень, Б. Слатина, В. Търново, Бургасъ, Пловдивъ.

Пакъ сравнено съ 1909 г. броя на предприятията се е значително увеличилъ. Презъ 1909 г. имаме 4 предприятия —въ В. Търново 2, Русе 1 и Ст. Загора 1.

XVI Сламено и плъстенъ шапкарство.

Отъ този видъ индустрия имаме 4 насърдачавани предприятия: гр. Русе 2, София 1 и В. Търново 1. За 1909 г. нѣма насърдачавани предприятия за шапкарство.

XVII. Обработване и преработване на разни видове сурови кожи.

а) **Кожарство.** Предприятията за преработване на кожи у насъ наброяватъ 45. Тѣхното мѣстонахождение е най-вече въ градоветъ, главно Габрово и следъ него София, както се вижда въ по-долу приложеното разпредѣление:

околия Габрово	16 (15)	околия В. Търново	1 (1)
ок. София	13 (12)	ок. Севлиево	1 (1)
ок. Ст. Загора	3 (3)	ок. Ловечъ	1 (1)
ок. Ямболъ	3 (3)	ок. Котелъ	1 (1)
ок. Шуменъ	3 (3)	ок. Сливенъ	1 (1)
ок. Русе	2 (2)		
Всичко			45 (43)

Презъ 1909 г. имаме 21 предприятия разпредѣлени както следва:

гр. Габрово	6	гр. Пловдивъ	1
„ София	3	„ Русе	1
ок. София (безъ гр. София)	2	„ Севлиево	1
гр. Шуменъ	3	„ Самоковъ	1
„ Варна	2		
„ Сливенъ	1		
Всичко			21

б) Кожухарство.

Къмъ кожарската индустрия спада и обработване и боядисване на кожухарски стоки. Броятъ на предприятията е 4: въ гр. София 2, Габрово 1 и Троянъ 1.

XVIII. Обработване на метали; производство на метални издѣлия и машини.

Тукъ спадатъ предприятията за производство на най-разнообразни и освенъ това многобройни метални издѣлия — безъ да могатъ последнитъ да се изброятъ.

Тѣхното разпредѣление правимъ по околии и околийски центрове:

околия София	43	[39]	ок. Видинъ	1	[1]
ок. Русе	9	[9]	„ Орѣзово	1	[1]
ок. Пловдивъ	9	[9]	„ Перникъ	1	[1]
ок. Варна	7	[7]	„ Сливенъ	1	[1]
ор. Плѣвенъ	7	[7]	„ Карлово	1	[1]
ок. Габрово	7	[6]	„ Казанлъкъ	1	[1]
ок. Ст.-Загора	5	[5]	„ Карнобатъ	1	[1]
ок. Бургасъ	4	[4]	„ Н. Загора	1	(1)
ок. Търново	3		„ Пазарджикъ	1	(1)
ок. Г.-Орѣховица	3	[3]	„ Станимака	1	(1)
ок. Враца	2	[2]	„ Ямболъ	1	(1)

Всичко 110 (102)

Почти сто на сто отъ предприятията сж въ голѣмитѣ градове. София, Русе, Пловдивъ, Варна, Плѣвенъ и следъ тѣхъ Габрово, Ст.-Загора и Бургасъ.

Презъ 1909 г. сме имали 14 предприятия:

гр. София	4	„ Габрово	1
„ Русе	3	„ Плѣвенъ	1
околия В. Търново	2 (1)	„ Враца	1
гр. Варна	2	Всичко	14

Макаръ и съ много по-малкъ брой предприятия центрове на тази индустрия сж били на първо мѣсто София и следъ него Русе.

XIX. Изработване на превозни и съобщителни сръдства.

Тукъ спадатъ предприятията за изработване на детски колички, вагони, плавателни съдове, земеделски машини и пр. Отъ всички 9 предприятия имаме въ: София 3, Вратца 2, Дръново 1, Казанлъкъ 1 и Варна 1.

За 1909 г. сж отбелязани 8 предприятия: София 1, Русе 1 и Бургасъ 1.

XX. Добиване и доставка на електрическа енергия.

Въ цѣлата ни страна има 44 насърждавани предприятия, отъ които 4 се намиратъ въ околия Габрово (само гр. Габрово 2), околия София 3 [само гр. София 1], ок. В. Търново 3 [само гр. Търново 1], околия Дръново 2 (безъ гр. Дръново) и по 1 предприятие въ следнитѣ населени мѣста: Видинъ, Враца, Ломъ, Свищовъ, Г. Орѣховица, Тръвна, Плѣвенъ, Шуменъ, Русе, Провадия, Попово, Варна, Ески-Джумая, Балбунаръ, Разградъ, Бургасъ, Ямболъ, Чирпанъ, Н. Загора, Харманлий, Хасково, Сливенъ, Казанлъкъ, Пещера, Станимака, Карлово, Кърджалий, Дупница, Банско, Якуруда, Кюстендилъ и Самоковъ.

За 1909 г. сж регистрирани само 2 предприятия: гр. София 1 и Габровско (въ околията) 1.

ИЗВАДКИ

отъ една речъ, държана на 17 май т. г. предъ областната занаятчиска конференция въ гр. Шуменъ.

Известно е вече на всички, че по силата на специалния законъ за професионалното организиране на нашето занаятчийско съсловие, въ страната ни се пристъпи отъ 19 май насамъ къмъ едно коренно преорганизиране на нашитѣ стари занаятчийски сдружения, които бѣха създадени на базата на Закона за Занаятите. Тая реорганизация на занаятчийскитѣ сдружения бѣ проведена подъ знака на голѣми съмнения отъ страна на занаятчийското съсловие, защото въ новата занаятчийска организация се въведоха нови форми съ огледъ на държавната административна организация и защото центъра на ръководството на занаятчийскитѣ организации се измѣсти отъ търговско-индустриалнитѣ камари къмъ централната държавна власт. Независимо отъ това, на врѣхнитѣ занаятчийски организации се възложиха нѣкои задачи, които можеха да иматъ политически характеръ и чрезъ които се предвиждаше да се упражняватъ гражданскитѣ и политическитѣ права на занаятчиитѣ.

Естествено е, че тия нови задачи на занаятчийскитѣ сдружения и измѣстванieto имъ отъ позициитѣ на търговско-индустриалнитѣ камари внесоха много недоразумения и недобѣрие, които и до днесъ не сж чужди на нашия организационенъ животъ.

Ние вѣрваме, обаче, че спорнитѣ положения въ закона за професионалното организиране на съсловието ни сж вече достатъчно пояснени на нашето занаятчийство и тукъ на тая конференция, между важнитѣ стопански въпроси, които ни интересуватъ, ще трѣбва да разгледаме и тѣхъ, за да си ги пояснимъ и да усвоимъ една правилна занаятчийска политика на нашитѣ сдружения.

Имайки предвидъ постановленията на закона за професионалното организиране на занаятчийското съсловие и основния уставъ на нашия занаятчийски съюзъ, нека си пояснимъ, че браншовитѣ, груповитѣ браншови и смѣсенитѣ занаятчийски сдружения ще трѣбва да останатъ и да се развиватъ като мощни инструменти въ рѣцетѣ на организиранитѣ занаятчии изключително за установяване и защита на тѣхнитѣ общи интереси. Тия сдружения ще трѣбва да се опратъ въ здравия стълбъ на общитѣ занаятчийски сдружения, за да можемъ на мѣстни условия съ общи усилия да отстояваме цѣлокупнитѣ общи интереси на занаятчийското съсловие въ всѣки населенъ пунктъ.

И тукъ трѣбва да се добави, че дейността на тия сдружения ще трѣбва да бжде здраво базирана на Закона за

Занаятите, което обстоятелство налага да създадем за тия организации едни ясни и солидни връзки със съответните търговско индустриални камари.

Търговско индустриалните камари сж за занаятчийските ценни институти, защото занаятчийското съсловие влезе там и си извоюва солидни позиции въ миналото по пътя на една истинска занаятчийска борба.

Заети въ своята всъщностна работа, занаятчийските нѣмат възможност да познават въ подробности дейността на търг. индустр. камари въ областта на занаятчийското съсловие и занаятчийското производство, обаче, това не значи, че тѣ не чувствуват отблизо и отъ далеко тая дейност.

Нека признаемъ, че следъ занаятчийските организации, единствени търгов. индустр. камари сж въ страната, които работятъ съ малкото си сръдства въ полето на нашите занаяти и на тая занаятчийска нива тѣ посѣха и отгледах много цѣтѣ отъ нашата занаятчийска проблема.

На ония, които иматъ щастieto ежедневно да живѣятъ въ непосредственъ контактъ съ дѣлата на камарите, е все пакъ известно, че цѣтето на нашето занаятчийско образуването е посѣто и се отглежда почти само отъ тия камари.

Ние знаемъ, че въ ржцетѣ на камарите е повѣренъ бента, презъ който се пускатъ новите опреснителни струи въ нашите занаяти — калфи и майстори — и нека си признаемъ, че ако тукъ не бѣше ангажиранъ авторитета на търг. индустриални камари, сигурно е, че щеше да настѣпи истински хаосъ въ областта за производството на майстори.

Който е участвувалъ въ тия изпити, знае колко мѣчна е тая работа и колко лесно може да се огъне съвестта на всеки изпитателъ, ако липсваше авторитета на камарите.

Хиляди сж постѣпките на камарите предъ съответните министерства за изясняване позициите на нашите 98 занаяти. Голѣма частъ отъ тая коласална работа остава за насъ неизвестна, защото въ повечето случаи ние се интересуваме само отъ своя занаятъ, обаче, на нашите другари, които ни представляватъ въ тия камари е добре известно, какви величави борби сж водени въ тѣхните сесии въ защита на нашите интереси.

Безпорно е, че цѣлокупната занаятчийска проблема въ една модерна държава съ едно сложно стопанство обхваща хиляди въпроси, обаче никой другъ освенъ търг. индустр. камари не е можалъ съ такова умение и познание да ги обхване въ тѣхната цѣлостъ.

Разбира се, че ние не можемъ да искаме отъ тия камари да извършатъ всичката работа въ полето на нашата занаятчийска нива, защото въ тая коласална работа трѣбва да се запрегнатъ усилията не само на занаятчийските сдружения и

на занаятчийския съюзъ, не само на занаятчийскитѣ отдѣли отъ търг. индустр. камари, но и тия на цѣлокупната българска държавна властъ.

Чрезъ нашитѣ занаятчийски организации ние обхващаме и поясняваме занаятчийската проблема само отъ занаятчийско гледище. Чрезъ търг. индустр. камари ние защитаваме българскитѣ занаятчийски интереси въ допиръ и на базата на едно стопанско сътрудничество съ другитѣ стопански съсловия, а чрезъ държавната организация и нейнитѣ представители ние трѣбва да се стремимъ къмъ изясняването на цѣлостната занаятчийска проблема въ страната ни, за да създадемъ и проведемъ съ огледъ на нашето минало, на нашето настоящо и нашето далечно бждаще една истинска, целесъобразна и задължителна българска държавна занаятчийска политика.

Заедно съ нашитѣ сдружения и съюза имъ и заедно съ търг. индустр. камари, чрезъ съвмѣстна работа и борба, ние трѣбва да извоюваме и постигнемъ желаната българска държавна занаятчийска политика за благото на нашитѣ занаятчийи и за нашето народно стопанство.

Една такава държавна занаятчийска политика ще улесни много работата на нашитѣ занаятчийски организации — професионални и кооперативни — и ще осигури на търг. индустр. камари още по-голяма свобода и възможность за творчество въ областта на нашитѣ занаяти.

Ето тритѣ изходни пункта, чрезъ които ние трѣбва да проведемъ нашата работа и борба, за да можемъ, като едно напредничащо стопанско съсловие, по скоро да изградимъ и единъ новъ факторъ за отстояване на своитѣ стопански интереси, като посадимъ на хиляди мѣста въ нашата страна дейни, здрави и мощни занаятчийски кооперации за общи доставки, за общъ пласментъ за леснодостъпенъ кредитъ и за общо занаятчийско производство.

Днесъ, когато търговското и индустриалното съсловие по цѣлия свѣтъ си служатъ въ тѣхната работа съ модерни стопански форми, трѣбва ли само занаятчийтѣ да си служатъ съ старата турска система на раздробено стопанство и да бждатъ вѣчно раздѣлени отъ стенитъ на своитѣ работилници, покрусени отъ нелоялната конкуренция и дребнави смѣтки, и по тоя начинъ да заслужатъ упрека на едно назадничево съсловие, обречено на загиване и унищожение отъ модерното стопанство и техника? Това което могатъ търговци и индустриалци — това трѣбва да могатъ и занаятчийтѣ. Това, на което тѣ сж способни — на това трѣбва да бждатъ способни и нашитѣ майстори. Държавата и нашето стопанство ще иматъ само полза отъ това.

Нашата работа и творчество сж благородни. Служейки на себе си и на нашитѣ семейства, ние се явяваме и като културни носители на нашия народъ.

Не е нескромно, като заявя отъ това мѣсто, че заедно съ заслугитѣ на българското занаятчийство къмъ политическата свобода на нашия народъ, ние имаме една по-голѣма историческа заслуга, защото следъ като снагата на българската държава е разкжсана отъ единъ клинъ на 500 годишно робство, единственият най-сигурни белези за културното развитие на нашия народъ оставатъ творенията на българския занаятчия. Единствени тѣ ни подсказватъ и напомнятъ за културния уровень на нашия народъ, за да можемъ все пакъ да се гордеемъ съ едно историческо минало за назидание и ръководство на новитѣ поколения.

Трѣбва ли сега ние да се отнасяме съ апатия къмъ нашето общо благородно стопанско дѣло?

Не трѣбва ли ние да се боримъ съ общи усилия срещу всѣки български нектѣдърникъ, който ни приписва назадначавостъ и гибель?

Трѣбва ли ние да изоставимъ нашитѣ сдружения въ ржцетѣ на некадърници, непознаващи миналото, значението и общитѣ интереси на нашитѣ занаяти?

Трѣбва ли да оставиме политиката на нашитѣ сдружения само въ ржцетѣ на случайни и неподготвени хора?

Разумно ли е и кого ще ползува, ако ние се поддадемъ на заинтересовани внушения и напуснемъ нашитѣ мощни позиции въ търговско индустриалнитѣ камари?

Та кой ще поеме тая грандиозна работа въ областта на занаятчийската нива, ако ние напуснемъ камаритѣ?

Мислите ли Вие, че така лесно се извоюватъ позиции на друго мѣсто и трѣбва ли отново да учимъ други чиновници отъ други институти да бръснатъ като чираци по нашитѣ глави?

Най-после, не е ли нашъ върховенъ дългъ и преди всичко—само нашъ, да се боримъ за една държавна занаятчийска политика заедно съ нашитѣ приятели отъ търг. индустр. камари?

Нашитѣ задачи сж много,—а нашитѣ приятели сж още много малко.

Нашата борба не е политическа, а е стопанска и благородна.

Ако е нужно да защитимъ нашитѣ стопански интереси успѣшно и ако това наложи да издигнемъ нашитѣ организации даже до политически факторъ, ние трѣбва да бждемъ готови за тая трудна работа, макаръ че политиката не трѣбва да бжде нашъ занаятъ.

На полето на нашата занаятчийска нива намъ сж необходими не само здрави мишци, които ние имаме, но и опита

на интелектуалния трудъ. Въ това отношение ние трѣбва да имаме предъ себе си и задъ себе си търг. индустр. камари, които, нека признаемъ, всѣкога ще ни се притекатъ на помощъ, на морално и законно основание, стига да съумеемъ да се представимъ въ тѣхнитѣ сесии съ достойни, умни и далновидни другари отъ нашата срѣда.

Ето защо, азъ се връщамъ отново назадъ къмъ нашитѣ професионални сдружения и апелирамъ въ името на нашето ясно и величаво творчество и въ името на нашитѣ интереси да трасираме най-внимателно едни здрави пѣтища къмъ търг. индустр. камари.

Тамъ ние не бива да бждемъ чужди и затова камаритѣ трѣбва да бждатъ здрава опора на нашитѣ организации, отъ които тѣ да черпятъ практически опитъ и сили въ служба за отстояване на нашитѣ занаятчийски интереси и въ служба на нашето общо национално стопанство, включително и земледѣлието, въ добруването на което ние всички заедно еднакво сме заинтересовани.

Тукъ му е мѣстото да подчертая за лишенъ пѣтъ, че връзкитѣ между браншовитѣ и общитѣ сдружения съ околнѣшитѣ синдикати и нашата областна занаятчийска общностъ, макаръ и нови, тѣ трѣбва да се изграждатъ съ голѣма вещина, за да се циментира всичко къмъ единъ здравъ стълбъ отъ професионалното значение, каквото трѣбва да бжде нашата занаятчийска областна общностъ.

Азъ се постаряхъ да засегна нѣкои важни занаятчийски въпроси по обстойно, като ги съпоставихъ въ рамкитѣ на една целесъобразна и разумна политика на нашата занаятчийска организация, за да можемъ да ги имаме всички предвидъ всѣкога и кждето стане нужда, ако искаме да имаме една целостна, еднородна и дисциплинирана обществена занаятчийска организация.

Нашето дѣло е свѣто за насъ и за България.

То е вкоренено въ основата на общото българско народно стопанство и на нашата държава!

Подъ него сж наредени морнитѣ глави на 120 хиляди български майстори, както и младенчески жаръ на 200 хиляди чираци и калфи и на него се опиратъ половинъ милионъ българи.

За него ние трѣбва да живѣемъ!

За него ние трѣбва да се боримъ!

За него ние трѣбва да търсимъ приятели!

Въ неговата вѣрностъ ние трѣбва да се кълнемъ и ако трѣбва да жертвуваме за него нашитѣ лични блага — ние трѣбва самоотвержено да му ги дадемъ!

Да живѣе занаятчийското съсловие на България!

Да пребждатъ нашитѣ най-добри защитници —
Търговско Инд. камари!

Стопанска хроника

Англия. Новият адрес на търговския съветник при Експортния институт в Лондон е следния: Nicolas E. Rousseff, Commercial Counsellor of Bulgaria, First Avenue House, High Holborn, London W. C. 1.

Англия е определила следните контингенти за внос на бекон от 1 май до 31 август 1936 год.: за Дания — 1.151 540 англ. центнери, за Холандия — 172 278, за Съед. Щати — 145 077, за Полша — 144 170, за Швеция — 85 232, Латвия — 53 497, Естония — 13 600, Русия — 15 414, Летония — 12 665, Аржентина — 12 695, Финландия — 7 254 англ. центнери.

* * *

Германия. Заявления за разрешение вноса на млади картофи за Германия трябва да се адресират до Überwachungsstelle für Gartenbauerzeugnisse-Berlin като същевременно да се съобщава за това и на главното сдружение на германското стопанство на картофи с указание на цени, произход, срок на доставката.

* * *

Испания. За второто тримесечие на 1936 г., Испания е определила на България един контингент от 9800 квинтала яйца.

* * *

Италия. Със закон от 24 II. т. г. е била определена една минимална цена-база, по която ще се заплащат на италианските производители суровите пашкули реколта 1936 г., а именно — 5.50 лири на килограм.

Тази цена, която се гарантира от правителството, се отнася еднакво до жълтите, както и до бели пашкули.

Напоследък, след издаването на въпросния закон, Италианската Дирекция на Коприната е взела решение да обезпечи на производителя една минимална цена от 6.50 лири за всеки килограм бели пашкули т. н. „търговска стока“ т. е. от такова качество, че да се получава един кгр. коприна от 10 кгр. пашкули. Дирекцията поема за своя сметка гаранцията за повишаването до 6.50 лири, свърх гарантираната вече от държавата цена 5.50 лири

Тази инициатива е в връзка с полаганите от казаната Дирекция грижи за поощрение развъждането на бели пашкули, европейски тип, за да се покрие по възможност нуждата от бела коприна, твърде търсена поради специалните й качества.

Полша Въ полския държавен вестник е публикуван декрета на Председателя на републиката, съдържащ предписания за регулиране и контрола на търговията с външни платежни средства в Полша.

Съгласно публикувания декрет, търговията с външни платежни средства се съсредоточава в ръцете на държавната банка и на другите упълномощени за тази цел банки. Назначава се една специална комисия, която има право да разрешава валутни операции, забранени или ограничени с този закон. Същевременно е публикувана една правителствена декларация в която се подчертава, че мърката има временен характер, преследва премахването на една вредна спекулация, и че новия закон няма да накърни свободното развитие на външната търговия.

Съгласно чл. 12 от декрета, когато длъжникът не може да посрещне своите парични задължения в чужда валута, той има право, по искане на кредитора, да внесе равностойността на своя дълг в злоти при Полската Народна банка.

* * *

Въ Полския държавен вестник, брой 36 от 8 май т. г., е публикувана една наредба на Полския министерски съвет за въвеждането обща забрана на вноса в Полша. Наредбата е влязла в сила на 13 май т. г.

Съгласно чл. 1 на тая наредба, забранява се вноса на всички стоки изброени в полската митническа тарифа от 23.VIII.1932 год. От тая забрана се изключват: граничният трафик с съседните държави, временния внос, внесените без мито опаковачни материали и някои други стоки.

Същата наредба се упълномощава Министерът на индустрията и търговията да разрешава вноса на забранените стоки посредством издаване на специални разрешителни. Съ прилагане регламентиране на вноса в Полша е натоварена една Централна комисия по стокообмѣна. Министерът на индустрията и търговията е одобрил един правилник, публикуван също в държавния вестник от 8 май т. г., относно издаването на разрешителни за внос в рамките на новата наредба.

Съгласно този правилник, издаването на разрешения за внос от държави, които ограничават или затрудняват изплащането или превеждането на парични суми за Полша, ще става при условие, ако бъде гарантирано своевременно превеждане на полските вземания. Разрешителните за внос се издават за определен срок. Мѣстопроизхода на стоката, за която е получено разрешение за внос, трѣбва да отговаря на произхода означен в разрешителното за внос. Същото важи както за посоката, така и за начина на

превозването на стоката, ако за това сж били направени уговорки въ разрешителното за вноса.

Свидетелство за произходъ се изисква да бжде представяно, ако въ разрешителното за вноса е споменато, че стоката трѣбва да бжде внесена отъ една опредѣлена държава. Въ случаитѣ, когато такива свидетелства за произходъ се издаватъ отъ търговско-индустриалнитѣ камари или други стопански организации, сжщитѣ трѣбва да бждатъ визирани отъ полскитѣ консулства въ чужбина.

При издаването на разрешителнитѣ за вносъ се събира една такса въ размѣръ 1% отъ стойността на стоката франко полската граница обмитена. Стойността на внесенитѣ стоки, по която се изчислява въпросната такса, се опредѣля отъ Министерството на индустрията и търговията. При всѣко искане за продължение срока на разрешителнитѣ за вносъ, таксата се събира отново.

* * *

Ромъния. Външната търговия на Ромъния се е покачила презъ първото тримесечие отъ 1936 г. на 5.9 милиарда леи, срещу 4.5 милиарда леи презъ първото тримесечие 1935 г. Активното салдо възлиза презъ сжщото време на 600 милиона леи, срещу 242 милиона леи презъ м. г. На първо мѣсто въ стокообмѣна стои Германия, на второ Австрия.

Износътъ отъ Ромъния на животни и животински произведения презъ първото тримесечие на настоящата година е билъ следния:

	1936 год.	1935 год.
волове	13430 глави	24196 глави
свине	43015 „	17667 „
овци	3852 „	19996 „
коне	758 „	385 „
прѣсно месо	62608 кгр.	78739 кгр.
беконъ	139382 „	343954 „
свинска масъ	73375 „	„

Намалението на износа на волове се обяснява чрезъ санкциитѣ срещу Италия. Износътъ за Гърция е билъ спъванъ вследствие на девизни ограничения.

* * *

Отъ 20.VII до 10.VIII т. г. ще се състои четвъртия мостренъ панаиръ въ Сибиу (Трансилвания), кждето ще се излагатъ разни индустриални произведения.

На изложителитѣ, както и на посетителитѣ, се правятъ разни улеснения отъ страна на ромънскитѣ митници, желѣзницитѣ и отъ управата на панаира.

Интересуващитѣ се да взематъ участие, или да го по-

сетятъ, могатъ да се обърнатъ за сведения къмъ Директора на Съюза на търговско-индустриалнитѣ камари въ Букурещъ г. **Ионеско**, ул. **Конст. Миле** № 19.

* * *

Турция. Турското министерство на митниците и монополитѣ проектира, заедно съ Земледѣлската банка и I-Банка да създаде едно дружество, което ще се занимава съ пласирането на турскитѣ тютюни въ странство. Въ това учреждение, което вѣроятно ще започне да функционира въ най-скоро време, ще влѣзатъ предприятията, които монополътъ поддържа сега въ Кайро и Багдадъ.

* * *

Въ новооснованото дружество за износъ на турскитѣ тютюни, участието на турския монополъ се изразява съ 560.000—турски лири отъ всичко 1 мил. лири дружественъ капиталъ.

* * *

Въ Анкара се проектира едно международно изложение на печки, кухненски машини, водопроводни инсталации и др., съ цель за покачване потрѣблението на каменни вжглища въ Турция.

* * *

Унгария. На 23 май 1936 г. се извърши въ София размѣната на ратификациитѣ на подписаното на 28 мартъ 1936 г. и обнародвано въ Държавенъ вестникъ брой 84 отъ 18 априлъ 1936 г. „Измѣнение и допълнение на спогдбата между България и Унгария относно търговския обмѣнъ, подписана въ Будапеща на 12 юний 1934 г. както и на измѣнението и допълнението на сжщата, подписано въ София на 29 юний 1935 г.“

Съгласно чл. 2 ал. 2 на сжщото измѣнение и допълнение, последното влиза въ сила въ дена на размѣната на ратификациитѣ; т. е. на 23 май 1936 г.

* * *

Югославия. Външната търговия презъ първото тримесечие на 1936 год. Вносътъ на Югославия се е покачилъ твърде значително и възлиза на 1.056 милиона динари, срещу 770 милиона динари презъ първото тримесечие 1935 год. Износътъ напротивъ е пострадалъ значително вследствие на санкциитѣ срещу Италия и възлиза на 940 милиона динари срещу 867 милиона динари презъ м. г.

* * *

Производството на кашкавалъ въ Пиротския районъ се е покачилъ напоследъкъ значително предвидъ перспективитѣ

за пласмента въ Германия. Сдѣлките съ Германия сж покaчили цената на овчето млѣко съ 20%, до 25%. Единъ литъръ овче млѣко струва отъ 1.40 до 2 динара.

* * *

По силата на едно окръжно писмо на Министерството на финансите въ Югославия, № 10.081/IV оповестено въ „Службено новине“ бр. 95 отъ 27 IV. т. г., сж измѣнени вносите мита върху:

	Максимумъ	Минимумъ
мито въ златни динари за 100 кгр.		
Митн. ст. 30—маслодайни семена: рапица, синапъ и др. особено непоименовани	6.—	4.—
Митн. ст. 31—маслодайни семена:		
Ленено и конопено	2.—	1.—
Слънчогледово, тиквено и памучно	4.—	3.—
Маково	6.—	4.50
Сусамово	8.—	6.—
Друго	6.—	4.—

За внесено отъ България слънчогледово семе остава въ сила уговореното въ сключения съ Югославия търговски договоръ положение на безмитетъ вносъ.

Внесените маслодайни семена за производство на масла за технически нужди, или за посевъ, при съблюденіе на издадените за това условия, се освобождаватъ отъ вносно мито.

Съ сжщото окръжно писмо се съобщава за отмѣненіето на решението на Министерския съветъ относно запрещението вноса на маслодайни семена въ Югославия отъ 1935 година.

* * *

Разни. Извлѣчения отъ листите „А“ и „Б“ къмъ тарифната спогодба между Холандия и Полша. Влѣзла въ сила на 2IV. т. г. Извлѣчени сж само стоките интересуващи нашия износъ. По силата на клаузата за най-облагодприятствуваната нация, отъ сжщите мита се ползватъ и българските произведения при вноса имъ въ съответните държави.

Л И С Т А „А“

на нѣкои стоки отъ холандски произходъ, които при вноса имъ въ Полша ще се ползватъ съ намалено мито.

№ на митн. пол. тарифа	Наименование на стоките	Вносно мито за 100 кгр. въ злоти
21	Семена зеленчукови, другаде упоменати изключ. семена отъ цвѣтя, въ опаковка:	
п. 2	надъ 25 гр. до 2.5 кгр.	800
42	Домати прѣсни:	

ех. п. 1	внесени отъ 15 май до 4 юлий	75
43	Краставички прѣсни:	
ех. п. 1	внесени отъ 15 мартъ до 14 юний	35
57	Грозде прѣсно въ опаковки надъ 5 кгр.:	
	внесено отъ 15 юлий до 14 августъ	35
	внесено отъ 15 августъ до 31 августъ	45
	внесени отъ 15 октом. до 31 декемврий	35
429	Масла етерични, ароматични безалкохолни;	
п. 2	други	250
236 п. 1. 6.	Килими и черги	170

Л И С Т А „Б“

на нѣкои стоки отъ полски произходъ които при вноса имъ въ Холандия ще се ползуватъ съ намалено мито.

№ на мит. хол. тарифа	Наименование на стокитѣ	Вносно мито
--------------------------	-------------------------	-------------

59-VII-или

121-II-Д 4-6	Дъги и джна отъ дърво (620)	6% отъ стойн.
148-I-24	Зърна отъ горчица най-много до 1200 гр.	10% „
148	Ечмикъ (128,129)	безъ мито
„	Ечмикъ въ опаковка до 1200 гр. и по-малко	10% „ отъ стойн.
„	Ръжъ (130,131)	безъ мита
„	Ръжъ въ опаковка до 1200 гр. и по малко	10% отъ стойн.
„	Овесъ. (132,133)	безъ мито
„	Овесъ въ опаковка до 1200 гр. и по-малко	10% отъ стойн.
„	Семена (145/6/9/151/4/5/6/160/161)	безъ мито
„	Семена въ опаковка до 1200 гр. и по-малко	10% отъ стойн.

* * *

На 11 май т. г., започватъ търговскитѣ преговори между Дания и Англия, главниятъ объектъ на които е повишаването контингента за вносъ на беконъ въ Англия. Отъ датската страна се подчертава, че Дания има излишъкъ отъ свине, който може да бжде изнесенъ, а пъкъ и Англия има още нужда отъ вносъ на беконъ.

* * *

Ромъно-английска клирингова спогодба. Споредъ новата клирингова спогодба, между Ромъния и Англия се предвижда възможността да се инвестиратъ въ Ромъния английскитѣ вземания. Сумитѣ, дължими на Ромъния, ще се внасятъ на една безлихвена смѣтка въ Англия, отъ която ще ставатъ плащанията на ромънскитѣ вносители. Предвиждатъ се и различни други подробности по уреждането на взаимнитѣ вземания.

* * *

Турско-Шведски търговски договоръ. Между Турция и Швеция е сключенъ договоръ за търговския стокообмѣнъ: споредъ който вноса отъ Швеция е раздѣленъ на две групи,

едната група съдържа стоки, вносът на които е свободен, а втората—ония стоки, вносът на които е контингентирани, Турските стоки се внасят въ Швеция безъ ограничение. Изплащането ще става по клиринга. 40% отъ стойността на вноса въ Швеция ще стои на разположение на турската държавна банка въ свободни девизи.

* * *

Споредъ сключения договоръ, Египетъ ще изнесе тази година за Германия 400.000 човала лукъ. Германскитъ закупки сж покачили цената на лука отъ 32—35 пиастра на 40—48 пиастра за кантаръ (44.92 кгр.)

* * *

Допълнителна търговска спогодба между Гърция и Унгария. Споредъ новата спогодба, която е влѣзла въ сила на 10 априлъ т. г., Гърция опредѣля следнитъ мита за стоки отъ Унгария:

заклани овце и кози надъ 6 кгр. тегло	12.50 зл. драхми брой
„ свине надъ 10 кгр.	12.50 „ „
Прѣсно говеждо месо	12. 50 за 100 кгр.
застреленъ дивечъ	15.— „ „

Унгарското правителство отъ своя страна е намалило митото за гръцкитъ стафиди отъ 12 на 8 златни крони. Спогодбата важи за една година.

* * *

Търговскиятъ договоръ между Франция и Съед. Щати. На 13 т. м. е публикуванъ въ френския държавенъ вестникъ сключения напоследъкъ търговски договоръ между Франция и Съед. Щати. Договорътъ предвижда увеличение стокообмѣна между дветъ държави, чрезъ повишение на ония контингенти, които сж останали неизползвани отъ други държави. Насърчава се стокообмѣна на специално френски (земледѣлски и луксозни) и специално американски стоки. И дветъ страни предвиждатъ митнически улеснения за вноса. Френската преса отдава голѣмо значение на договора за развитието на френския износъ.

* * *

Търговскиятъ договоръ между Турция и Чехославия.

Понеже пасивниятъ остатъкъ въ турско-чехословашката търговия не може да се ликвидира, нито чрезъ повишени вносъ отъ Турция, нито чрезъ заемъ, съ новия договоръ се проектира намалението на чехословашкия износъ за Турция и покачването на вноса отъ Турция (руди, килими, орѣхи, стафиди и др.) Покачването на вноса на тютюни отъ Турция не е възможно, тъй като Чехославия е покрила своята консумация чрезъ покупки отъ други държави.

Унгаро-английската търговия.

Търговията на Унгария с Англия се засилва всяка година. През 1935 год. износът от Унгария за Англия е възлязал на 36.8 милиона пенгьо, а вносът от Англия на 20.2 милиона пенгьо. През първото тримесечие на 1936 г. има ново покачване на стокообмѣна. Унгария изнася за Англия сланина и свинска масъ, беконъ, масло и др.

* * *

Нова спогодба между Испания и Югославия.

На 1. VI. т. г. влезе въ сила новата испано-югославянска търговска спогодба. Споредъ тази спогодба, 80% отъ плащанията ще ставатъ по компенсация и 20% въ свободни де-визи. Контингентътъ за вносъ на яйца отъ Югославия възлиза на 200 вагона за 1936 год. и на 250 вагона за 1937 година. Общия годишенъ вносъ отъ Югославия ще възлиза спередъ договора на 100 мил. динари. Отъ Испания Югославия ще внася памучни преди, оризъ, портокали, и коркъ.

* * *

Френско-летонската търговия.

Между летонското и френското правителства се водятъ преговори за прилагането на клиринга. Летония внася отъ Франция много повече, отколкото изнася за Франция и се оплаква, че френскитѣ покупки сж толкова малко. Отъ френска страна се констатира, че Летония никога не е изчерпвала своитѣ вносни контингенти за Франция.

* * *

Гърция и Англия.

Гръцкото искане да ѝ се улесни износътъ за Англия, като компенсация за участието ѝ въ санкциитѣ е отхвърлено отъ английското правителство, което заявява, че Англия не може да обезщетява загубитѣ на другитѣ държави, произлѣзли отъ санкциитѣ, за смѣтка на английското народна-ство. Колкото се отнася до намалението на митата за гръцкитѣ маслини, то английското правителство се отказва да допусне подобно намаление, като предлага обаче, на Гърция да използва свободнитѣ италиански контингенти.

* * *

Разни сведения. Съгласно Наредбата-Законъ за измѣнение и допълнение на Наредбата-Законъ за закупуване пашкулитѣ реколта 1935 г. и за продължаване действието ѝ по отношение бждащитѣ реколти, публикувана въ Д. В. брой 72 отъ 31. III. 1936 г. закупуването на пашкули тази

година ще става изключително отъ Българската Земледѣлска и Кооперативна банка или отъ кредитирани отъ нея кооперации.

Самото закупване ще се извършва въ складоветъ на Б. З. и К. банка и тѣзи на кредитирани отъ нея кооперации, или въ събирателни пунктове, опредѣлени отъ сжщата банка, по цени опредѣлени отъ Министерския съветъ.

По силата на гореказаната Наредба-Законъ, Министерството на търговията, промишлеността и труда тази година нѣма да дава разрешения за откриване пашкулни тържища, предвидени въ чл. 20 отъ Наредбата-Законъ за тържищата и изложбитъ.

* * *

Предложения и запитвания.

Фирмата Joseph Asson — Tunis, rue de la Kesbah желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на бобъ и тиквено семе.

* * *

Француската фирма Eugène Bук — Paris, 8 Avenue du Parc-Montsonris желае да закупи значителни количества доматено пюре отъ България въ тенекиени кутии съ съдържание по 0'1, 0'2, 0'5, 1, 2 и 5 кгр.

* * *

Фирмата Haim Avramoff-Delicatesse de grand choix „Leviathon“ rue Allenby 70 Tel-Aviv желае да влезе въ търговски връзки съ български износители на краставички (туршия) типъ японски въ газени тенекии.

* * *

Движение на параходитъ въ Варненското пристанище отъ 13 до 30 юний 1936 год.

Българско Търговско Параходно Дружество

Заминаватъ:

15. VI. s/s „България“ — за Александрийска линия, ще товари добитъкъ.
17. VI. „Царь Фердинандъ“ — за Цариградъ и обратно съ екскурзанти.
20. VI. „Родина“ — за Англия — ще товари царевица.
23. VI. „Мария Луиза“ — за Англия — ще товари разни стоки.

24. VI. „Царь Фердинандъ“ — за Цариградъ и обратно съ екскурзианти.
29. VI. „Царь Фердинандъ“ — за Цариградъ и обратно.

Пристигатъ:

16. VI. s/s „Мария Луиза“ — отъ Палестиня, ще разтовари разни стоки.
20. VI. „Бургасъ“ — отъ Египетъ, ще разтовари разни стоки.

Параходна Агенция Лойдъ Триестино

18. VI. s/s „Болзена“ — ще товари около 800 тона разни храни и бобъ.
20. VI. „Изео“ — ще товари около 200 тона разни стоки.
22. VI. „Кампидоглио“ — ще разтовари около 150 тона и ще товари около 300 тона зърнени храни бобъ.
24. VI. „Мерано“ — ще товари.
23. VI. „Калдеа“ — ще товари.
26. VI. „Асирия“ — ще разтовари около 100 тона.

Параходна Агенция Братя Зола съ о. о. Д-во.

- 13.VI s/s „Македония“ — германски, ще разтовари 200 тона тона разни стоки и ще товари 300 тона слънчогледъ.
30.VI s/s „Милосъ“ — германски, ще разтовари около 300 тона разни стоки.

Параходна Агенция М. Станевъ & Синове.

- 13.VI s/s „Фламинианъ“ английски, ще товари 250 тона трици.
18.VI s/s „Гродно“ английски, ще товари около 200 т. трици.
12.VI s/s „Мердинианъ“ — английски, ще разтовари разни стоки и ще товари.

Параходна Агенция Г. Бези & Синове.

- 15.VI s/s „Капо Пино“ — ще товари яйца за Испания.

Параходна агенция Х. Пайкуричъ.

- 20.VI s/s „Херкулесъ“ — холандски ще разтовари 250 тона разни стоки и ще товари слънчогледъ.
30.VI s/s „Вулканусъ“ — холандски, ще разтовари около 100 т.
-